

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут філології
Кафедра мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії

Китайські авторські казки: особливості й художній переклад

*Кваліфікаційна робота на здобуття
освітнього ступеня «бакалавр»
студентки IV курсу ОС «Бакалавр»
спеціальності 035.065 Філологія / 035.06 «східні
мови та літератури (переклад включно)»
Освітньої програми «Китайська мова і література
та переклад, англійська мова»*

Сенчик Ельвіри Юрївни

Науковий керівник:
к. філол. н., доц. Вечоринська Тетяна Вікторівна

Рецензент:
к. філол. н., ас. Маковська Марія Андріївна

«Допущено до захисту»
Протокол засідання кафедри
Мов і літератур Далекого Сходу
та Південно-Східної Азії
Протокол № 11 від 24 травня 2023 р.
Завідувач кафедри _____ доц. Ісаєва Н.С.

Київ — 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	2
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ АВТОРСЬКИХ КАЗОК	4
1.1. Жанрово-видові особливості казки.....	4
1.2. Жанр літературної/авторської казки та його особливості	8
1.3. Генеза й визначення літературної казки у Китаї	10
Висновки до Розділу 1	15
РОЗДІЛ 2. ХУДОЖНІЙ ПЕРЕКЛАД КИТАЙСЬКОМОВНИХ ТЕКСТІВ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ТРУДНОЩІ.....	16
2.1. Художній текст та його специфіка.....	16
2.2. Особливості художнього перекладу	20
2.2.1. Способи перекладу художнього тексту	24
2.3 Перекладацькі трансформації та стилістичні засоби в художньому перекладі.....	30
Висновки до Розділу 2	36
РОЗДІЛ 3. ДИТЯЧИЙ ПИСЬМЕННИК ЧЖОУ ЖУЙ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ЙОГО АВТОРСЬКИХ КАЗОК УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	38
3.1. Особливості перекладу та аналіз казки «Ворона і Лисиця одружилися».	38
3.2. Особливості перекладу та аналіз казки «Агов, злодію»	44
3.3. Особливості перекладу та аналіз казки «Маленька Сі і її кіт-вчитель»....	47
Висновки до розділу 3	52
ВИСНОВКИ	53
Список використаних джерел.....	55
ДОДАТКИ	61

ВСТУП

Актуальність теми. По-перше, китайська культура є однією з найстаріших та найбагатших у світі, а казки є важливою складовою її літературної спадщини. Вивчення та переклад китайських авторських казок допомагає поглибити розуміння культурних цінностей, традицій та світогляду китайського народу. По-друге, переклад китайських авторських казок є викликом для перекладача, оскільки він повинен зберегти не тільки сюжетну лінію, але й втілити вкрай специфічний стиль, образність та художні особливості оригіналу. Такий переклад вимагає вміння передати неповторність та естетичну цінність китайської мови, що робить цю тему важливою для дослідження. По-третє, китайські авторські казки мають потенціал стати популярними серед аудиторії з різних країн та культур. Їх повчальний характер, цікаві персонажі та захоплюючі події можуть привернути увагу широкого кола читачів. Зважаючи на це, глибоке вивчення та якісний художній переклад китайських авторських казок має значення для культурного обміну та сприяє взаєморозумінню між народами.

Об'єктом дослідження є художні тексти авторських китайськомовних й україномовних казок, а також способи їх перекладу.

Предметом дослідження є лексичні, граматичні одиниці, що становлять труднощі при художньому перекладі авторських китайськомовних казок.

Методологічною основою роботи стали дослідження Лідії Дунаєвської, Віталіни Кизилової, Івана Бондаренко, У Цінаня, Сяо-Хуей Мао та інших.

Матеріалом для практичного дослідження стали 6 авторських казок, 3 з яких (їх китайськомовний оригінал і україномовний переклад) використовуються для теоретично-практичного розділу 2 (白冰 “雨傘树”, 老舍 “小破的生日”, 洪汛涛 “神笔马良”), інші 3 казки — аналізуються у

практичному розділі 3 (周锐 “鸟鸦和狐狸结婚了”, “喂, 小偷”, “希儿做猫的师傅”) , у Додатках наведено їх художній переклад.

Метою роботи є дослідження особливостей китайських авторських казок та їх художнього перекладу, аналіз використання способів перекладу та перекладацьких трансформацій у казках Бая Біна, Хун Сюнь Тао, Лао Ше та Чжоу Жуя.

Для досягнення зазначеної мети у дипломній роботі необхідно вирішити наступні завдання:

- проаналізувати жанрово-видові особливості авторських казок, зокрема уособлення казки як окремого жанру усної народної творчості, їхню структуру та тематику;

- визначити особливості жанру літературної/авторської казки, а також з'ясувати його значення та місце у китайській літературі;

- виділити та проаналізувати генезу й визначення літературної казки у Китаї, включаючи її історичні та культурні зв'язки;

- виокремити та дослідити специфіку художнього перекладу китайськомовних текстів, зокрема авторських казок, і розглянути особливості художнього тексту та проблеми перекладу;

- виявити різні способи перекладу художніх текстів, перекладацькі трансформації та стилістичні засоби і практично дослідити їх ефективність та відповідність художньому значенню оригінального тексту;

- проаналізувати та проілюструвати особливості перекладу та адаптації китайських авторських казок сучасного письменника Чжоу Жуя на прикладі конкретних казок, зокрема «Ворона і Лисиця одружилися», «Агов, злодію» та «Маленька Сі і її кіт-вчитель».

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ АВТОРСЬКИХ КАЗОК

1.1. Жанрово-видові особливості казки

Життя людини формується та залежить від певного загальноприйнятого порядку, який будується протягом усього розвитку суспільства. Серед мистецького багатства українського народу значне місце посідає фольклор. З далеких часів, він становить поетичну біографію народу, історію життя та боротьби за незалежність та волю. У найширшому тлумаченні фольклор – це все, що творить народ і передається традиційно – від казки до гаптованої сорочки, від писанки до далеко не естетичного рецепту дублення шкіри [29, с. 24]. За визначенням Р. Вотермена, фольклор – це форма мистецтва, яка охоплює різні види оповідань, прислів'їв, висловлювань, замовлянь, пісень, формул чаклунів та інших формул і використовує як засіб висловлення усну мову [30, с. 16].

Казковий епос є частиною культурної пам'яті суспільства, зберігає та передає соціально-значущу інформацію певного народу, саме тому вже протягом багатьох століть актуальність цього жанру не зменшується. Незважаючи на те, що казки – це найдавніший жанр усної народної творчості, також це епічний або прозовий твір побутового, чарівного або героїчного характеру. Термін «казка», тотожне поняття до «байки», побутував у різних працях XVI-XVII ст., зокрема у граматиці українського філолога та письменника Лаврентія Зизанія «Лексис, сиречь речения» (1596 рік). Більшість українських науковців зазначають, що «казка» як фольклорний жанр зустрічалась у розмовній мові задовго до праць Лаврентія Зизанія. Отже, казку як своєрідний жанр варто відокремлювати від міфу, легенди, бувальщини, притчі тощо. За енциклопедію сучасної України подається таке визначення: «казка – жанр фольклору, що характеризується художньою вигадкою, фантастичним змістом, розважальністю, динамічним сюжетом, своєрідною композицією (традиційні зачин і кінцівка, типові словесні формули, повторення), полярним

протиставленням героїв, духовними якостями персонажів та перемогою добра над злом» [15]. Український письменник, публіцист та вчений І.Франко неодноразово порівнював казки з дрібними, тонкими корінчиками, які вкорінюються у нашій душі любов до рідного слова, його краси, простоти і чарівної милозвучності [45].

Поширеним серед читацького загалу є ототожнення казки і міфу, проте між цими двома жанрами художньої творчості є суттєві відмінності. Найбільш інтегративне визначення подав видатний український мовознавець, фольклорист Олександр Потебня: «міф полягає в перенесенні індивідуальних рис образу, що має пояснити явище (або ряд явищ), на саме явище [26, с. 18]. Міф створюється на ґрунті віри в об'єктивне існування думки...». Казка, на відміну від міфу, постає перед нами як жанр усної народної творчості, який розповідає про героя. Її мета не пояснювати, а повчати та застерегти від повтору помилок. Міфи охоплюють надзвичайно великий об'єм часового простору, це можуть бути як століття, так і тисячоліття, до того ж не мають прив'язки до часу. У казках все навпаки: частіше не вказують певний часовий період, обумовлюючи це прислівником «давним-давно». Казка поділяється на два види: народна та літературна (або авторська), остання може бути повністю видумана автором. На відміну від казки, міф не має авторського аспекту і може складатися протягом багатьох століть. Події в міфах рухаються по колу або ж повторюються, казка ж характеризується лінійним розвитком подій. Отже, казка уособлює розважальний та повчальний характер, міф, в свою чергу, розгадує речі, які переважно неможливо зрозуміти й визначити раз і назавжди.

Казка як жанр усної народної творчості є невичерпним джерелом народної символіки, поетики та образності. За словами В.М. Гнатюка: «...хто вміє читати казки, той знайде в них багато дуже старанних культурних пережитків...» [7, с. 11]. Природу цікавого яскраво репрезентує жанрова сутність казки: фантастика і реальність, правда і вигадка, життя та смерть переплітаються у нерозривну сув'язь [40].

За тематикою та структурою жанр казки дуже різноманітний. Казковий епос уособлює та зберігає велику кількість сюжетів, в текстах поєднуються елементи історичних епох та періодів, багатонаціональність тощо. Питання розподілу такого жанру як казка на підвиди або підгрупи й досі викликає чимало диспутів, ніж визначення терміну «казка». Традиційною та найпоширенішою вважають таку класифікацію: зооказки, чарівні та соціально-побутові. Цей розподіл у фольклористиці набув значної домінантності. Історично найдавнішим вважається так званий «звіриний епос». У цьому жанрі помітні сліди різних епох, від первісного й до наших днів. Особливостями зооказки є тривале спостереження за природою, життям та взаємодією тварин, птахів тощо. Характери, ситуації або образи розкривають сутність казкового епосу та мають алегоричне значення. І.Франко зазначав, що «...діти люблять звірів, чують себе близькими до них, розмовляють з ними й розуміють їх; от тим то й оповідання про звірів їм такі цікаві, особливо коли ті звірі в байці ще починають говорити, думати й поводитися як люди...» [46, с. 288]. Серед звіриноного епосу найвідомішими є казки про диких тварин. Найпоширеніший образ в українському фольклорі – це вовк. На сьогодні звертання до праміфу надзвичайно важливе, оскільки реінтерпретація та усвідомлення його сутності уособлює ідентичність народу, тому важливо зрозуміти роль та значення образу. На думку відомого українського дослідника М. Чепи, вовк – це праісторичний первень української ментальності. Отже, казка про тварин – це повчальна алегорія, в якій кожна жива істота являє собою комплекс людських вад, або, навпаки, – позитивних рис характеру.

Найбільшу групу казкового епосу складають чарівні казки, також їх ще називають фантастичними. Ці назви пов'язані з тим, що характерною особливістю цього різновиду казок є перевага чарівного або фантастичного над реальним. Чарівна казка має свій час та простір, який постійно може змінюватися. Фольклористка та літературознавиця Л. Дунаєвська поділяє героїв чарівної казки на три категорії: добротворці, злотворці та знедолені. Серед

добротворців дослідниця виділяє постаті богатирів, героїв, чия сила спрямована на подвиги для збереження суспільства, порятунк від стихійного лиха чи нашестя. Оглядаючи категорію злотворців варто відокремити найвідомішого антагоніста – змія. Суттєвими особливостями є його антропоморфізм, а також чудове володіння зброєю. Групу знедолених очолюють образи жінок: сироти, прокляті або зачакловані дівчата, викрадена наречена тощо. Фольклористка Л. Дунаєвська зазначає, що в чарівних казках знедолені найчастіше не чинять опір злотворцям, адже очікують на порятунок добротворців [18, с. 56]. У підсумку можна зазначити, що чарівна казка відзначається своєю надмірною кількістю культових елементів, поглядами на життя, мораллю та людськими взаємовідносинами.

Не менш поширеним казковим жанром є соціально-побутові казки. Вони дають можливість подивитись на буденне з нових позицій, поглиблено осмислити будь які моральні настанови. Побудова даної категорії повертає читача до реальності, адже відсутність чарівних або фантастичних елементів допомагає чітко усвідомити, чи може герой вийти зі складної ситуації без допомоги чудодійних та небесних сил, а завдяки власним якостям та характеру. В основі багатьох соціально-побутових казок покладено побутовий конфлікт та соціальний аспект. Героями соціально-побутових казок найчастіше виступають солдати, селяни, бідні, але мудрі працьовиті дівчата, падчерки, мачухи, багаті пани тощо. Український літературознавець, музикознавець-фольклорист Ф. Колеса у своїй класифікації називає соціально-побутову казку новелою: «новеля – це оповідання, основане на побутовому підкладі, ...часом пройняте тенденцією соціальною, рідше національно-політичною або церковно-конфесійною» [38].

Отже, казка – це найдавніший жанр усної народної творчості. Особливості казки дозволяють їй бути не тільки розважальним, але й виховним жанром літератури, який допомагає формувати моральні цінності та духовність читачів, особливо дітей. Казка надихає на добрі вчинки, підтримує віру в себе та у світ, допомагає зрозуміти складні речі та ситуації тощо. Таким чином, казка є

важливою складовою культури, яка впливає на формування нашого мислення та світогляду.

1.2. Жанр літературної/авторської казки та його особливості

Літературна казка перебуває у постійному русі, розвивається та перевтілюється, адаптується до культурно-історичних та політичних обставин, тому вважається, що це найдинамічніший жанр у дитячій літературі. Відома професорка та дослідниця Г. Сабат відзначає, що літературна казка – це фантастичний твір авторської художньої творчості, що нерозривно пов'язаний із реальністю та відображає суть епохи, вбирає в себе ідейно-політичні, літературно–естетичні тенденції часу, вливається в літературні течії і напрямки, має схильність до інновацій, консолідації з іншими жанрами й утворенням «гетерогенних мистецьких явищ» [9, с. 535]. Відомий український письменник, майстер авторської казки Ю.Ярмиш окреслював літературну казку як окремий жанр, який надзвичайно подобається молодому поколінню [16, с. 18].

Золоте століття літературної казки – це період в історії літератури, що припадає на XVII-XVIII ст. і характеризується розквітом жанру казки у всьому світі. Казка такого жанру щільно пов'язана з певними історико-культурними подіями, адже кожна має відбиток того часу, коли вона була створена і, до того ж, репрезентує минуле. Казка стала невід'ємною частиною культури та літератури, і досі є джерелом вдосконалення та розвитку свідомості людства. В той час існувала плеяда цікавих та різноманітних письменників-казкарів, які вдавалися до цього унікального жанру та насичували його актуальністю та естетичними можливостями. Відтворений розрив між народною та літературною казкою подарував ряд визначних особистостей, а кожен з них зробив власний внесок у дитячу літературу. Як визначив М. Липовецький, «літературна казка підпорядкована нормам багатовікової традиції, а з іншого боку, є відкритим і гнучким за своєю жанровою природою утворенням» [48]. До середини XX ст. у багатьох країнах існувала цензура, яка обмежувала свободу

слова. Це означало, що письменники мусили дотримуватись певних правил і стандартів, які можуть бути відмінні від того, що вони хотіли виразити у своїх творах. Починаючи з 1923 р. В Україні були заборонені пригодницькі жанри, тобто фантастика, казки тощо. На жаль, майже кожний твір, книгу, статтю було наказано знищити. Заборону офіційно було знято у 1934 році на Всеукраїнській партійній нараді у справах дитячої літератури.

Звичайно, літературна казка виникла набагато пізніше народної, проте вона бере початки та зберігає сюжети і образи народного епосу, світоглядні мотиви тощо. Перший, хто розпочав розмежування народної та літературної казки був дослідник М. Люті. Виділивши основні спільні та відмінні риси цих двох видів, він неодноразово наголошував на тому, що авторська казка не потребує навичок усного мовлення, певних очікувань та потреб і до того ж твориться абсолютно свідомо [13, с. 8]. Багато дослідників аналізували проблему відмінності та спорідненості літературної та народної казки. Вони окреслили, що літературна казка відрізняється від народної своєю авторською індивідуальністю. В основах авторської казки лежить особливе авторське відчуття, багато з них розповідають про власне життя, переживання, почуття тощо. За визначенням Л. Брауде літературна казка – це авторський, художній, прозаїчний або віршований твір, заснований або на фольклорних джерелах, або цілком оригінальний [10, с. 2].

Науковиця Л. Дереза відзначає такі напрямки співвідношення літературної та народної казки, як створення авторського варіанту канонічного казкового тексту, вкраплення в структуру авторської чарівної історії фольклорних мотивів або канонічних елементів, інтерпретація семантичного діапазону народнопоетичного казкового сюжету, пародіювання фольклорного тексту; авторська трансформація змісту казки [17, с. 20]. Дослідниця Л. Овчиннікова поділяє літературну казку на фольклорно-літературну та індивідуально авторську казку [25, с. 354]. Натомість відомий український письменник Ю. Ярмиш визнає такі групи літературних казок, як художній переказ народного сюжету, казка за фольклорними мотивами і власне авторська казка, яка

використовує основні закони жанру, але до фольклорних сюжетів, образів може й не вдаватися [14]. Наразі казкова літературна спадщина дуже різноманітна: казки-новели, казки-повісті, казки-поєми, казки-легенди тощо. Наявність дива об'єднує усі ці підвиди, в результаті чого утворюється казковий світ.

Є.В. Намичкіна визначила головні відмінності авторської казки від народної:

- 1) Літературна казка на відміну від народної не слідує чітким вимогам і будові, її можна написати у формі оповідання, новели чи повісті тощо.
- 2) Текст авторської казки не є варіативним, народна казка дозволяє вносити корективи і видозмінювати казки та їх героїв.
- 3) Для літературної казки властива несподівана і навіть негативна кінцівка, в якій персонажі можуть загинути, не досягнути поставленої мети або зникнути.
- 4) Авторська казка надає перевагу індивідуальній характеристиці образу героя, в народній притаманна типізованість [33, с. 11].

Отже, за час свого розвитку авторська казка пройшла тривалий та важкий шлях. Цей жанр на постійній основі зазнає трансформацій, розкриває проблеми сьогодення тощо. Розвинувшись на підґрунті народної казки і підтримуючи тісний зв'язок, у творчості казкарів літературна казка набрала неабияку популярність та неповторність. Авторська казка завжди буде відображати авторський погляд, ідеї, уявлення, цінності, духовний світ або бажання чогось тощо, проте в ній будуть присутні народні ідеали та цінності, а отже авторську казку можна охарактеризувати злиттям авторської самобутності та народних традицій.

1.3. Генеза й визначення літературної казки у Китаї

За словами У Цінаня, китайського письменника, професора, члена Асоціації китайських письменників, «казка – це чудове мистецтво, а також стиль, який найбільше властивий дитячій літературі. Серед багатьох жанрів казка найкраще відображає естетичні характеристики дитячої літератури, тому загалом

обоюється маленькими читачами і стала основною базою китайської дитячої літератури» [56]. В стародавні часи в Китаї, з метою забезпечення виживання людської раси, необхідність розмноження призвела до народження дітей. Під час виховання своїх дітей, батьки вигадували різні розповіді з елементами фантазії для розваг та навчання. Цей вид розповіді, що мав усну форму, назвали казкою.

Казка як термін і абсолютно новий літературний жанр в Китаї була введена більше ста років тому, але й досі залишаються дискусії щодо основної концепції, факторів, функції казки. Початок ХХ століття представляв собою час, який виявився надзвичайно визначним для Китаю, маючи значний вплив на подальший розвиток цієї великої імперії. Черга подій були безпрецедентними: європейські держави збагачувалися на торгівлі опіумом та використовували свою військову міць з метою завоювання китайських земель, династія Цін розпалась на частини, Китай став республікою, а рух за нову культуру вимагав повної модернізації нації. Для того, щоб врятувати Китай від кризи та домогтися незалежності, китайські представники еліти почали просувати націоналізм, поширювати фольклористику та спробували пробудити національний дух країни. Починаючи з розпаду династії Цін та проголошення Китаю республікою китайська дитяча література пройшла п'ять етапів розвитку.

Першим етапом припадає на пізню династію Цін та початок існування Китаю як республіки. В той час тільки зароджувалася дитяча література, а також розпочався період перекладу та вкорінення її в китайську культуру. Другим етапом вважають фазу існування Китайської республіки – виникнення сучасної китайської літератури. Саме в цей період Лу Сінь та Чжоу Цзожень, два брати та найвідоміші письменники, не лише розпочали перекладати та поширювати дитячу літературу, але й брали участь у створенні літератури для навчання дітей. Що стосується визначення поняття казки китайськими науковцями, у 1922 році в «Бесіді про казки», яку було опубліковано в газеті «Чень Бао», китайський дослідник та письменник Чжоу Цзожень вперше використав слово «казка». У своїй статті «Міфи та легенди» 《神话与传说》 Чжоу Цзожень обговорює

поняття казки та вказує на те, що казки є літературними творами, що відрізняються від міфів, легенд та історій. Це лише властивості, що походять з їхніх первісних характеристик [67, с. 1]. Відомий китайський письменник та громадський діяч Мао Дунь називав головного редактора цієї преси, Суня Юйсю, «засновником китайських казок» [67, с. 3]. Проте редактор мав на увазі казку не як самостійний жанр, а загалом торкався усієї дитячої літератури. Третя фаза розвитку дитячої літератури випадає на період утворення Нового Китаю та політики реформ та відкритості. На цьому етапі дитяча література відзначалась конотацією ідеологічного виховання, наприклад, такі письменники як Чжан Тяньї та Янь Чжень. Дитячі казки або казки-драми створювали в той час задля розширення дитячого інтересу та духу народної словесності. В той час, на жаль, вважалося, що майстерність дитячої літератури ще не на досконалому рівні. Кінцем політики реформ та відкритості та до кінця ХХ століття окреслюється четвертий період – фаза новаторства та розквіту дитячої літератури. В той час з'явилась плеяда видатних письменників, які досягли неабиякої популярності, такі як Ге Цуйлінь, Сунь Юцзюнь, Цао Веньсюань, Чен Данян тощо. Хоча цей період вважається найкращим для прогресивного розвитку дитячої літератури, але, водночас, має певні недоліки, на кшталт, надмірний опис індивідуальних переживань, акцентування на моралі, перебільшення у прагненні до індивідуального стилю, що перетворює жанр дитячої літератури на «власний сад-задоволення письменника», через що створення казок та їх видання не в змозі повністю задовольнити потреби дитини (за цит.) [53]. Останній та заключний період розвитку дитячої літератури є початок ХХІ століття. На цьому етапі створення та поширення дитячої літератури набуло неабияку популярність. Окрім казкарів, що з попередніх років увійшли до плеяди видатних письменників, з'явилась велика кількість новачків, наприклад, Чжен Юаньцзе, Шень Шисі, Сюе Тао, Лі Цю Юань, Лін Чжао тощо.

Взагалі перші три покоління казкарів представлені Е Шентао, Чжан Тяньї, Ге Цуйлінь та Хун Сюньтао. Після політики реформ та відкритості, на тлі

глобалізації, велика кількість чудових іноземних казок була перекладена китайським казкарями китайською мовою. На творчість нових китайських казкарів також більше впливає західна культура. Однак, відомий американський літературний критик, професор Уейн Клейсон Бут зазначав, що «кожне мистецтво може процвітати лише тоді, коли воно переслідує власні унікальні перспективи та мотиви» [51]. Унікальні перспективи китайських казок мають бути ті, які вкорінюються у багатому традиційно-культурному ґрунті Китаю.

У давнину і дорослі і діти виступали потужними носіями «духа дитинства» 童年精神气质. Наразі ця концепція поступово відкривається та усвідомлюється суспільством як унікальна цінність для казкового епосу. Такі творці великого духовного багатства як китайські казкарі Чжан Тяньї, Вей Вей, Хуа Шань зберігають цінність, збагачують розвиток та розкривають для нас важливе значення. В китайській літературі «дух дитинства» «童年精神气质» виступає як важливий елемент художнього образу та символізує невинність, щирість та чесність. Як зазначала відома літературознавиця Лі Ліфан: «..кажучи, що казки створюються лише «для дітей», це як поставити віз попереду коня...По суті, казка створюється «для людей»» [49, с. 2].

Китайські науковці найчастіше умовно поділяють казки на декілька груп: про любов, мудрість, романтичні, чарівні, майстрові казки та зооказки [27, 194]. У любовних казках прослідковується романтичний мотив, але сюжети зазвичай сумні. Персонажі такого виду казок розлучені через смерть або важкі обставини, які неможливо вирішити. Мудрі казки відрізняються від інших філософією буття. Розглядаючи китайську культуру та багатовікову історію, можна відмітити, що які б події не відбулися в Китаї і як не складалась історія, особливу цінність займають людські цінності. Романтичні казки розповідають про звичайних людей, використовуючи чарівні сили, наприклад стихії, долають різні випробування і визнаються відомими чиновниками або імператорами. Відомою групою китайських казок є чарівні, вони популярні не тільки в східній частині, але й в західних літературних колах. Найпопулярнішими казками вважаються

такі, що використовують ланцюги пригод або гостру конфліктність. Незвичайні тексти обумовлюються у казках про майстрів, адже тексти такого характеру не виділяються у європейській літературі, проте найчастіше належать до соціально-побутової тематики. У такому виді казки йдеться про ремісників, відомих майстрів своєї справи тощо. Казки про тварин відносять до такого виду казок, який навчає, головними героями є тварини, за допомогою яких автор алегорично показує суспільство або окремих людей, звички, поведінку, взаємовідносини тощо. Метою таких казок є навчити читача, показати тварин через людські аспекти добра і зла, порівнюють людину з тваринами, щоб зняти ідеалізацію та факт переваги людини над твариною.

Один з найвідоміших та цікавих сучасних казкарів, про казки якого проведений аналіз в останньому розділі, Чжоу Жуй. Письменник народився у 1953 році в провінції Цзянсу. Незважаючи на свій значний вік, він має неймовірну енергію та молодий дух. Закінчивши факультет китайської мови та літератури Нанкінського університету, він розпочав свою кар'єру в редакції газети «Людський день». Згодом, з 1980-х років, Чжоу Жуй став відомим китайським письменником і автором численних оповідань та казок. У своїх творах він часто описує життя звичайних людей, їхні болі та радості. Він надає особливу увагу мудрості та взаємодії персонажів у складних життєвих ситуаціях. Його оповідання та казки стали надзвичайно популярними серед дітей та дорослих, а деякі з них були навіть адаптовані у мультфільми та телесеріали. Чжоу Жуй також є членом Китайської літературної асоціації та декількох інших літературних організацій. Його талант і внесок у китайську літературу були визнані, і він став одним із відомих письменників своєї епохи. Чжоу Жуй продовжує писати та впливати на читачів своїми історіями, що збагачують наше розуміння людських стосунків та цінностей.

Підсумовуючи, можна погодитись з точкою зору видатного професора, культурного експерта Ченя Пуціна, що «у Стародавньому Китаї дійсно не існувало поняття «дитячої літератури», не було розуміння термінів «літературної

або народної казки», створених спеціально для дітей, але це не означає, що на той час були повністю відсутні згадки про розповіді або історії з елементами фантазії або вигадки» [57]. Чень Пуцін віднайшов велику кількість стародавніх літературних казкових скарбів і народних казок. За роки свого існування китайські літературні казки пережили багато змін, що відображають різноманітні історичні епохи та соціальні зміни в Китаї. Ці казки допомагають зберегти національну ідентичність та розповісти про важливі події в історії Китаю. Літературні казки в Китаї допомагають підтримувати традиції та цінності китайської культури, і залишаються невід'ємною частиною культурного надбання Китаю. На сьогоднішній час відомими авторами китайських літературних казок є Чжан Цюшен, Цао Веньсюань, Ян Хунін, Ма Бойон, Чжоу Цзянін тощо [58].

Висновки до Розділу 1

На сьогоднішній день спостерігається посилення інтересу до дослідження літературної / авторської казки. Наш розділ присвячений теоретичним аспектам дослідження авторських казок, окремо зосереджуючись на їх жанрово-видових особливостях, особливостях жанру літературної/авторської казки та генезі і визначенні літературної казки у Китаї. Визначено, що літературна казка є динамічним жанром у дитячій літературі, який постійно розвивається, адаптується до культурно-історичних та політичних змін. Жанр казки щільно пов'язаний з історико-культурними подіями та репрезентує минуле. У китайській культурі літературна казка характеризується тим, що ще з стародавніх часів батьки вигадували різноманітні оповіді для розваги і навчання дітей. Пізніше казка стала важливою складовою китайської дитячої літератури. У ХХ столітті Китай пережив низку значних змін, що суттєво вплинули на розвиток дитячої літератури. Китайські письменники, такі як Лу Сінь, Чжоу Цзожень, Мао Дунь тощо, грали важливу роль у визначенні та популяризації казки як жанру. Унікальні перспективи китайських казок закорінені у багатому традиційно-

культурному ґрунті Китаю, і надихають письменників, художників, режисерів та інших творчих людей по всьому світу. Концепція «духу дитинства» 童年精神气质 також набуває все більшого значення в казковому епосі, як невід'ємної цінності для розуміння внутрішнього світу дитини. Один з відомих сучасних китайських казкарів — Чжоу Жуй, який народився у 1953 році і став відомим своїми оповіданнями та казками. У першому розділі, зокрема, досліджено, постать цього письменника з увагою на творення літературних казок.

РОЗДІЛ 2. ХУДОЖНІЙ ПЕРЕКЛАД КИТАЙСЬКОМОВНИХ ТЕКСТІВ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ТРУДНОЩІ.

2.1. Художній текст та його специфіка

Текст — одне з найважливіших понять у мовознавстві — це послідовність висловлювань, що має певну структуру та передає інформацію, думки або ідеї. Незважаючи на значні досягнення у дослідженні цього поняття, на сьогоднішній день немає єдиного визначення тексту. Згідно з академічним тлумачним словником, «текст — це відтворена письмово або в друкованому вигляді авторська праця, документ, пам'ятка тощо» [36]. «Словник іншомовних слів» Л. О. Пустовіта пропонує тлумачити текст як «авторський твір або документ,

відтворені на письмі чи друком; послідовність знаків, що утворює єдине ціле і становить предмет дослідження для лінгвістики тексту» [31]. Зеліг Саббеттай Харріс, американський лінгвіст, професор, уважав, що текстом є довге речення, побудоване за допомогою зв'язок, а австралійський лінгвіст Майкл Халлідей розглядав текст як головну одиницю семантики, яку не можна визначати як різновид надречення [8, с. 11]. Розглядаючи усі важливі ознаки тексту, найбільша кількість виражена художньою властивістю.

Основа класицизму була закладена відомим французьким письменником та теоретиком Нікола Буало-Депрео, який відзначав, що «художній твір має відзначатися ясністю, чіткістю, мова його — раціоналістична, композиція — на строгих і статичних правилах; мистецтво повинне бути підпорядковане розуму...» [5, с. 13]. Якщо звернути увагу на дослідження історії становлення художнього тексту, то вона починається з давніх часів, коли люди тільки почали зберігати свої історії, легенди та міфи на папері. У давнину, художній текст служив засобом передачі знань та традицій з покоління в покоління. За часів Стародавньої Греції та Риму, письменники використовували поезію та драму, щоб висловити свої ідеї та філософські уявлення. У Відродженні та Бароко, художній текст використовувався, щоб висловлювати естетичні уявлення та ідеї. Одним із найбільш відомих письменників того часу був Іван Вишенський. Іншим письменником, який здобув популярність у той час, був Петро Могила, який створив трактати, а також переклав на українську мову «Біблію». У ХІХ столітті українські письменники активно розвивали художній текст, створюючи твори, які змінювали українську літературу та культуру в цілому. Цей період був пов'язаний з розквітом української літератури, що зумовило народження багатьох талановитих письменників, які стали іконами свого часу та внесли значний внесок у світову культуру. Один з найвідоміших українських письменників ХІХ століття — Тарас Шевченко. Його поезії та проза стали не тільки символом боротьби за національне визволення, але й започаткували нову епоху в українській літературі, яка відрізнялася від попередніх підходів та

стандартів. Він визначив художній текст як твір мистецтва, що створюється з метою вражати читача своєю красою та емоційністю. Шевченко вірив, що художній текст має втілювати в собі глибокі почуття та думки автора, а також передавати його світогляд [6, с. 211]. Інші видатні українські письменники ХІХ століття, які внесли свій вклад у розвиток художнього тексту, включають Панаса Мирного, автора роману «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» та інших творів, що відображали реалії селянського життя на Запоріжжі, Івана Франко, який створив багато творів різних жанрів, включаючи поезії, драми та прозу. Він був автором таких творів, як «Захар Беркут», «Лісова пісня» та «Мойсей» тощо [12]. У ХХ столітті українська література продовжує розвиватися, а художній текст стає ще більш різноманітним та складним. Виникають нові літературні напрями та течії, такі як модернізм, футуризм, експресіонізм, неореалізм, соцреалізм та інші [35]. Іван Багряний, Микола Вороний, Юрій Яновський, Ліна Костенко, Василь Симоненко мали свій стиль та особливості в творчості, але всі вони докладали зусиль для розвитку української літератури та збереження української культури та історії [44]. Українські письменники продовжують розвивати художній текст із залученням нових технологій та ідей. Сучасний український художній текст відрізняється від попередніх епох більшою свободою у вираженні індивідуальної творчості. Одним з яскравих представників сучасної української літератури є Сергій Жадан, який активно використовує у своїх творах елементи поезії, прози та документалістики. Він створює свої твори на основі реальних подій та явищ, що відбуваються у сучасному світі [20].

Важливою особливістю художнього тексту є його здатність до трансформації та адаптації. Текст може бути адаптований для різних форм мистецтва, наприклад, на основі роману можна створити кінофільм, на основі драми — театральну виставу, на основі поезії — музичну композицію тощо. Крім того, художній текст може мати соціальну та культурну значимість, оскільки він може відображати реалії певної епохи, культури та соціального середовища. Це дозволяє читачеві отримати більш повне розуміння суспільного та культурного

контексту того часу, в якому був написаний текст. Таким чином, художній текст — це складний та многогранний феномен, який поєднує у собі елементи мистецтва, літератури, мови та культури, він є не лише засобом передачі інформації, а й вираженням мистецької ідеї та особистісних переживань автора.

Художній текст є одним з найскладніших творів літератури, який має свої внутрішні закономірності та особливості. Структура художнього тексту є однією з найважливіших характеристик цього різновиду, яка визначається не лише сукупністю його елементів, але й особливостями їх взаємодії. Вона складається з таких елементів, як заголовок, вступ, основна частина, розвиток подій та кінцівка [42]. Важливо, щоб кожен елемент тексту мав свою функцію та був логічно зв'язаним з іншими складовими твору. Наприклад, український мовознавець-україніст Орест Ткаченко вважає, що структура художнього тексту є невід'ємною частиною його змісту, оскільки вона допомагає автору передати свої ідеї та погляди на світ укладенням твору в певну послідовність [за цит. 41]. Таким чином, структура художнього тексту є важливою складовою твору, що дає можливість передати ідеї та емоції через послідовність подій та образів.

Функціональний аспект художнього тексту грає неабияку важливу роль для вивчення літератури та мистецтва. Зокрема, однією з найголовніших функцій художнього тексту є естетична. Це означає, що художній текст створюється з метою передати естетичне задоволення та емоційний досвід, зокрема, радість, задоволення, здивування, сум, глибоку думку тощо. Естетична функція художнього тексту полягає у його здатності до буттєвого відображення дійсності, що сприяє формуванню естетичної цінності цієї дійсності [32]. Соціальна функція художнього тексту є однією з ключових функцій, яку визначають у літературознавчих дослідженнях. Художня література не тільки приносить естетичне задоволення, але й має велике значення для соціальної взаємодії та культурної ідентичності.

Художній текст — це один із основних елементів літератури, який має величезне значення в її розвитку та розумінні. Роль художнього тексту в

літературі є надзвичайно важливою, оскільки він є механізмом, за допомогою якого автори виражають свої думки, ідеї та емоції, а читачі отримують можливість сприймати їх. Перш за все, художні тексти допомагають розвивати та поглиблювати культурний та мовний досвід людини. Вони є основою культурної спадщини та дозволяють передати цінності та традиції різних епох. Другим важливим аспектом є його функція в розширенні світогляду людини. Художні тексти можуть бути вікном у світ, де людина може побачити різні перспективи, інші культури, погляди та ідеї. Вони надають можливість краще зрозуміти людину як індивіда та частину суспільства. Останнім важливим аспектом є його вплив на суспільство та культуру. Художні тексти можуть стати каталізаторами змін у суспільстві, поширюючи нові ідеї та погляди. Роль художнього тексту в літературі є надзвичайно важливою та багатогранною, вона впливає на мислення, емоційний стан та сприяє культурному розвитку.

2.2. Особливості художнього перекладу

Як відомо, переклад — це найважливіша та найскладніша форма комунікації з давніх часів. Розбіжність мов спонукала людей до цієї нелегкої, але такої необхідної праці, яка слугує цілям спілкування й обміну духовними цінностями між народами [за цит. 11]. Згідно з сучасними довідниками та словниками, існує велика кількість різноманітних визначень поняття «переклад». Юджин Найда, теоретик перекладу, зазначав, що переклад повинен задовольняти таким основним вимогам: передавати зміст, дух і стиль оригіналу, мати легкість і природність викладу та викликати рівнозначне враження [39].

Особливості художнього перекладу полягають у тому, що перекладач повинен передати не тільки зміст, а й стиль, мелодію, ритм, емоційний фон та культурну специфіку оригінального тексту. Водночас, він має враховувати авторський стиль оригінального тексту та зберегти його у перекладі, тобто перекладач повинен бути в змозі передати той самий емоційний фон та використовувати ті ж самі мовні засоби, що й автор оригінального тексту.

Виконуючи своє завдання, перекладач стикається з явищем культури, тому що мова — це передусім феномен культури. Він опрацьовує художню інформацію на двох рівнях: перекладач—письменник і перекладач—читач. Відомий український мовознавець та перекладач Віктор Коптілов зазначав, що відмінності в системах мови оригіналу та мови перекладу, а також в особливостях створення текстів кожною з цих мов певним чином можуть обмежувати можливість повного збереження в перекладі змісту оригіналу [21].

Під час перекладу художніх текстів перекладач стикається з багатьма труднощами та проблемами. Основні фактори, які впливають на переклад:

1. Стиль перекладача не співпадає з оригіналом;
2. Полісемія може призвести до неправильного розуміння сенсу тексту;
3. Переклад має справити враження на свого читача так само, як і оригінал на власного читача;
4. Переклад повинен звучати як оригінал і не відчуватися забарвленим перекладу [8, с. 18].

Левон Мкртчян, вірменський письменник та літературознавець, тлумачить термін «художній переклад» як трансформацію тексту оригіналу засобами іншої мови, яка передбачає створення нового поєднання форми та змісту у цільовій мові [22, с. 177]. Інша дослідниця та науковиця Марія Шемуда зазначала, що у сучасному розумінні художній переклад постає як вид словесної творчості, внаслідок якої тексти, написані однією мовою, відтворюються засобами іншої лінгвальної системи. У світлі концепцій культури як моделі (картини) світу зрозуміло, що переклад, поруч з іншими спорідненими формами запозичення, дає змогу пізнати духовні цінності ближніх і давніх племен та народів, включаючи набуте в дедалі ширше коло власних уявлень про світ [28, с. 164].

Теоретичні аспекти художнього перекладу є важливим елементом дослідження. Вони охоплюють такі поняття, як еквівалентність перекладу, культурні аспекти та стильові відмінності, які визначають успіх чи невдачу перекладу. Питання еквівалентності перекладу полягає в тому, що художній

переклад повинен передати весь зміст та нюанси оригінального твору без втрати якості. Це вимагає від перекладача не лише розуміння лінгвістичних особливостей обох мов, але й здатність відтворити відчуття та емоції, що містяться в оригінальному творі.

Адекватність перекладу в сучасному розумінні має ширше значення, ніж еквівалентність, до того ж вважається головною метою будь-якого перекладу. Як зазначала професорка та науковиця Валентина Балахтар, адекватний переклад — це відтворення єдності змісту і форми оригіналу засобами іншої мови [4]. Більшість науковців присвятили себе багаторічному дослідженню параметрів адекватного перекладу і виділили чотири параметри адекватного перекладу: параметр адекватності передачі семантичної, емоційно-оціночної, експресивної та естетичної інформації [19, с. 47]:

1. Параметр адекватності передачі семантичної інформації передбачає відтворення значення слів, фраз і виразів оригінального тексту в перекладі. Розглянемо приклад з китайськомовної казки Бая Біна «Парасолькове дерево». Оригінальний текст містить ряд культурних, історичних та семантичних особливостей, які слід враховувати під час перекладу:
Оригінал: «醒来, 红雨伞发现自己长出了根须, 发出了嫩芽, 变成了一颗雨伞树。雨伞树长啊长啊, 很快就变成了一棵又高又粗的大树» [52]。

Переклад: «Коли парасолька прокинулася, вона зрозуміла, що її дерев'яна ручка пустила корені! Вона проросла і перетворилася на дерево. Воно росло й росло, і незабаром стало величезним і розлогим парасольковим деревом» [3, с. 18]. У цьому прикладі перекладач успішно передав семантичну інформацію з оригінального тексту, зберігаючи значення слів, а також атмосферу та образність казки, уникаючи повторів. Він також врахував культурний контекст, передаючи назву дерева відповідно до відчуттів оригінального твору.

1. Параметр адекватності передачі емоційно-оціночної інформації відноситься до того, наскільки точно і ефективно перекладач може передати емоції та оцінки, які автор мав на увазі при написанні твору, своїм читачам. Яскраве підтвердження передачі емоцій можна побачити у есе «День народження Сяопо», написаного відомим письменником Лао Ше:

Оригінал: «两个立起来, 妈妈给他们擦了手, 大家一同吃粥, 平日的规矩是: 粥随便喝, 油条是一人一 根, 不准多拿。今天是小坡的生日, 油条也随便吃, 而且有四碟小菜。小坡不记得吃了几根油条, 心里说: 多咱把盘子吃光, 多完事! 可是, 忽然想起来; 还得给陈妈留两条呢, 二喜也许要吃呢!» [55]。

Переклад: «У звичайні дні каші можна було їсти, скільки заманеться, а солодкого печива — лише по одній штучці. Сьогодні ж печива на столі повно, і кожен міг брати його, скільки хотілося. Сяопо навіть не пам'ятав, скільки вже встиг з'їсти. Він брав та брав і думав: коли воно закінчиться? Та раптом згадав, що слід було б хоч двійко залишити для Ченьма» [24, с. 99]. У фрагменті автор описує сімейний обід на честь дня народження Сяопо. Зазвичай, кожен отримує лише порцію кашу та одне солодке печиво, але сьогодні всі можуть їсти солодке стільки, скільки хочуть. Такий опис передає радісну атмосферу святкування та відзначає особливість цього дня. Сяопо радіє можливості наїстися солодкого, але водночас демонструє свою відповідальність та турботу про інших, зокрема про свою сусідку Ченьма.

1. Параметр адекватності передачі експресивної інформації стосується того, наскільки точно та ефективно письменник передає емоції, почуття, настрої та особисте ставлення до предметів або подій, описаних у творі. Експресивна інформація відображає авторську точку зору та емоційне забарвлення тексту:

Оригінал: «他用笔画了一只鸟, 鸟扑扑翅膀, 飞到天上去» [65].

Переклад: *«Схопився Малян із ліжка й одразу заходився малювати птаха. Та щойно закінчив він роботу, як птах змахнув крилами й полетів»* [47, с. 3]. Швидкий перебіг подій в оригіналі передано асиндетоном, задля адекватної передачі авторської експресивності перекладач вдався до лексичного додавання – за допомогою конструкції «щойно ... як».

2. Параметр адекватності передачі естетичної інформації відноситься до передачі художніх аспектів оригіналу, таких як образи, метафори, ритм і звучання мови. Так на прикладі фрагменту з китайської казки відомого письменника Бая Біна «Парасолькове дерево» можна підтвердити використання даного аспекту адекватності художнього перекладу:

Оригінал: *«瓜瓜和丫丫坐在树下，雨伞树用自己长出的小红伞为他们遮挡阳光。很快，瓜瓜和丫丫就靠着雨伞树睡着了，身边落满了红红的小红伞»* [52]。

Переклад: *«Щасливі Го і Мей усілися під деревом. Воно накрило їх своїми квітами-парасольками. Дві панди задрімали під парасольковим деревом, а червоні парасольки й далі тихесенько падали навкруги»* [3, с. 33]. В даному фрагменті параметр адекватності передачі естетичної інформації було дотримано. У перекладі передані уособлення, епітети, образи та атмосфера оригінального тексту: панди, які сидять під парасольковим деревом, червоні парасольки, що захищають від сонця та тихесенько опадають навколо. Завдяки такому художньому перекладу український читач може насолоджуватися красою мови та художнім враженням, яке передав автор оригіналу.

2.2.1. Способи перекладу художнього тексту

У літературному світі художні твори посідають унікальне місце. Вони пробуджують наші емоції, надихають нас на нові думки і відкривають перед нами двері до різноманітних культурних традицій. Проте коли мовні бар'єри перешкоджають нам відчувати всю глибину і красу творів, написаних не на нашій

рідній мові? На допомогу приходять перекладачі художньої літератури, які виконують важливе завдання передачі сенсу оригіналу, зберігаючи стиль, атмосферу та образи. Для того, щоб дослідити перекладознавчі особливості необхідно знати різні способи перекладу художніх творів та їх особливості. Ось їхній перелік: підрядковий, анотаційний, реферативний, переклад-переспів, переклад-адаптація, транскрипція, транслітерація, калькування, пошук аналогій, пошук абсолютних та неповних еквівалентів, описовий переклад, дослівний переклад, запозичення, транспозиція та модуляція [8, с. 23].

Підрядковий спосіб або підрядник передбачає дослівний переклад тексту зі збереженням структури, граматики та значення першоджерела. Він часто використовується для наукових та технічних текстів, але для художніх творів може призвести до втрати виразності мови оригіналу [8, с. 24].

Анотаційний спосіб не є традиційним підходом до перекладу літературних текстів. Він полягає в стислому відтворенні змісту оригінального твору, часто з наголосом на основні сюжетні лінії, персонажів та ключові ідеї. Анотаційний переклад використовується переважно для інформативних цілей, наприклад, для створення описів творів у каталогах, анотацій на сайтах з продажу книг або для презентації творів у видавничому світі тощо.

Реферативний спосіб характеризується створенням стислого викладу основних ідей, сюжетів та особливостей оригінального твору, але з більшою деталізацією, ніж у анотаційному способі. Хоча реферативний переклад не відображає всіх тонкощів стилю та мовних особливостей оригіналу, він може служити відмінним вступом до твору або сприяти кращому розумінню його сенсу.

Переклад-переспів — це особливий підхід до перекладу, який зосереджується на відтворенні відчуттів, атмосфери та художнього враження оригінального твору, не дотримуючись буквальної відповідності тексту. Перекладачі, які використовують цей спосіб, часто беруть свободу змінювати, доповнювати або перефразувати текст, щоб передати основну суть оригіналу,

але відобразити його в новому світлі, з урахуванням культурних та мовних особливостей читачів.

Перекладом-адаптацією користуються зазвичай тоді, коли ситуація, про яку йдеться у мові оригіналу, не існує у мові перекладу, і перекладач змушений додавати та модифікувати оригінальний текст з метою забезпечення кращого розуміння та сприйняття читачами.

Транскрипція як спосіб перекладу художніх творів стосується передачі фонем однієї мови за допомогою писемної системи іншої мови в процесі перекладу, тобто фонетична імітація вихідного слова. Наприклад, переклад з китайської на українську може мати свої особливості, оскільки китайська мова використовує ідеографічну систему письма, на відміну від української абетки. У таких випадках перекладачі зазвичай використовують систему пін'їнь — офіційну романізацію китайської мови, що передає звуки китайської мови за допомогою латинської абетки. Після цього можуть застосовувати транскрипцію на основі української. Наведемо приклад з китайської казки Хун Сюнь Тао «Пензлик Маляна», ім'я головного героя казки Ма Лян (马良) можна транскрибувати за допомогою пін'їню як «Mǎ liáng». При перекладі на українську, перекладач може використати транслітерацію «Ма Лян» для передачі графічного образу слова.

Перекладацька транслітерація — це політерне відтворення засобами цільової мови орфографічної форми назви. Вона не передбачає цілковитої співвідносності звучання в оригіналі й перекладі [1, с. 137].

Калькування відіграє ключову роль у процесі запозичення слів з іноземних мов. Природа кальки характеризується двома аспектами: з одного боку — це власні слова китайської мови, а з іншого — це запозичені іноземні слова, причому тільки семантичний аспект є запозиченим. Наприклад, у наведеній вище казці Лао Ше «День народження Сяопо» 油条 можна було б покомпонентно передати назву цієї страви – «олійні смужки».

Пошук аналогій є одним із способів перекладу художніх творів, який полягає у знаходженні подібностей між оригіналом та перекладом або культурою. Перекладач використовує аналогії для того, щоб відтворити атмосферу, стиль, образи та ідеї оригіналу в контексті перекладу та культури. Наприклад, у наведеному вище прикладі про печиво в оригіналі 油条 – смужки з тіста, смажені в олії, аналогом яких в Україні є вергуни.

Пошук абсолютних та неповних еквівалентів — це важливий спосіб перекладу художніх творів, який полягає у знаходженні відповідних слів або виразів в цільовій мові, які максимально точно передають зміст оригіналу. Абсолютні еквіваленти — це слова або вирази, що мають практично ідентичні значення та використання в обох мовах. У перекладі художніх творів абсолютні еквіваленти допомагають забезпечити збереження смислової цілісності та естетичної цінності оригіналу. Неповні еквіваленти — це слова або вирази, що мають схожі, але не ідентичні значення або використання в обох мовах. Вони вимагають більшого розуміння контексту та культурного середовища, щоб передати різноманітні нюанси оригінального тексту. Наприклад, у назві казки 雨傘樹 використовується лексема 雨, відтак 雨傘 – це саме парасолька від дощу, адже відомо, що у Китаї є й парасолі для захисту від сонця. При перекладі перекладач вдається до неповного еквіваленту – «парасоля» і не зберігає цей нюанс, але, на нашу думку, такий еквівалент є вдалим, адже він є простішим для утворення означення до третьої морфеми – «парасолькове» дерево.

Описовий переклад стосується такого процесу, коли перекладач зосереджується на передачі атмосфери або емоцій, що відтворюються в оригінальному тексті. Для більш ясного уявлення цього перекладацького способу, розглянемо такий приклад:

Оригінал: «一丈多高，血红的大脸，眼珠儿有肉包子大小，还会乱动！大黑胡子，金甲红袍，脚上还带着小轮子！」 [55]

Переклад: *«Попереду йшов здоровенний дядько, той, що дорогу звільняє. Обличчя в нього червоне, ніби кров'ю вимазане; очі величезні, кожне з пиріжок, та ще й водить ними в різні боки. До того ж тишина чорна борода, червоний халат з золотими застібками, а на ногах кільця»* [24, с. 74]. У перекладі передано опис зовнішнього вигляду персонажа, що описується в оригіналі. Він не передає буквально кожне слово з оригіналу, але зберігає основну ідею та характеристики.

Дослівний переклад — це процес перекладу тексту, коли перекладач точно та буквально передає слова, фрази та граматичні структури оригінального тексту. Він вважається найбільш простим та прямим способом, але може призвести до втрати сенсу, стилістичних особливостей або культурного контексту, які властиві оригіналу. Тим більше, цей спосіб є неможливим при художньому перекладі з китайської на українську, враховуючи синтаксичні розбіжності двох мов.

Запозичення означає процес, коли певне слово, вираз або граматична структура однієї мови вводиться в іншу мову безпосередньо, без змін. Запозичення часто використовуються для передачі культурно специфічних елементів, термінів або слів, для яких немає безпосередніх еквівалентів в цільовій мові. Перекладачам важливо знайти оптимальний баланс між запозиченнями та адаптацією тексту до мовних та культурних особливостей читачів. Наприклад:

Оригінал: *«老太太摇了摇头，然后说：“你叫小坡，是不是？好，我记住了。你去吧，小坡，谢谢你！”* » [55]

Переклад: *«Бабуся похитала головою і сказала: — Тебе звати Сяопо, так? Це я запам'ятаю. А поки ходи здоров, і велике тобі спасибі!»* [24, с. 82]. В даному уривку перекладач запозичив український вираз «ходи здоров», задля того, щоб передати специфічну лексику і зацікавити читача. У цьому контексті, бабуся висловлює свою вдячність та побажання здоров'я нашому головному герою, який допоміг їй.

Транспозиція у контексті перекладознавства — це метод перекладу, за допомогою якого перекладач змінює одну частину висловлювання на іншу без зміни сенсу, щоб адекватно передати його зміст та зберегти стилістичні особливості в тексті перекладу. Наведемо приклад:
Оригінал: «小燕儿们由浅绿的地方, 飞, 飞, 飞, 飞到深蓝的地方去, 在山前变成几个小黑点儿, 在空中舞弄着» [55].

Переклад: «*Ось там, де вода світло-зелена, над морем з'явилися ластівки, вони довго кружляли у повітрі, потім летять туди, де вода темно-синя. Потім ще далі, аж до гір, поки не стають ледве помітними чорними цяточками, і нарешті зникають зовсім*» [24, с. 85]. В оригіналі спочатку йдуть вказівки птахів, а потім на кольори та місця, а в перекладі цей порядок змінено, щоб краще відобразити хід подій у казці. Тобто, перекладач переставив елементи змісту місцями для збереження логіки розповіді. Це один із прийомів перекладу, що дозволяє передати зміст оригіналу більш точно й зрозумілою мовою.

Модуляція — перекладацький прийом, який полягає в зміні точки зору, перспективи або семантичного відтінку при передачі змісту оригінального тексту у перекладі. Модуляція може застосовуватись для адаптації тексту до культурних, мовних або стилістичних особливостей читачів, а також для забезпечення більш природного та милозвучного тексту. В оригіналі – мовлення оповідача, а в перекладі змінюється кут зору, додається пряма мова персонажів. Для більш чіткого розуміння цього способу перекладу, розглянемо приклад:
Оригінал: 在最近, 他上列的人种表中把日本人勾抹了去, 因为近来新加坡人人喊着打倒日本, 抵制仇货… [55]

Переклад: *А тут раптом усі ці люди піднялися проти японців. «Геть японців! Бойкот японським товарам!» - кричали сингапуриці* [24, с. 15].

Отже, художній переклад відіграє важливу роль у міжкультурному, міжнаціональному обміні та розвитку літератури. Різноманітність перекладознавчих способів допомагає відтворити унікальність художніх творів та забезпечити їх доступність для читачів різних культур. Відомий

перекладознавець та професор Пітер Ньюмарк вважає, що художній переклад передбачає передачу інформації з мови оригіналу на мову перекладу з максимально можливою збереженістю культурних та літературних особливостей» [50]. Оволодіння різними способами та прийомами перекладу допомагає перекладачам забезпечити точне та ефективно відтворення художніх творів, зберігаючи при цьому їх автентичність та культурний контекст.

2.3 Перекладацькі трансформації та стилістичні засоби в художньому перекладі

У процесі перекладу головне завдання перекладача – досягти адекватності та еквівалентності. Застосування різноманітних перекладацьких трансформацій для перекладача — це звичайна справа. Корунець Ілько Вакулович, кандидат філологічних наук та заслужений працівник народної освіти України, зазначав, що основні та незначні зміни в структурній формі мовних одиниць, що відбуваються з метою досягнення точності в перекладі, називаються перекладацькими трансформаціями [23]. За українським словником, трансформація це – «зміна, перетворення виду, форми, істотних властивостей» [34]. Як зазначали більшість науковців, переклад починається суто з лінгвістичного рівня. Це означає, що перекладач повинен мати добре розвинені знання про граматику, лексику, фонетику та синтаксис як вихідної, так і цільової мови, щоб зрозуміти та передати правильний сенс тексту. Проте, слід зазначити, що переклад не обмежується лише лінгвістичним рівнем, інші аспекти, такі як культурологічний, соціологічний, історичний, також важливі для досягнення ефективного перекладу. Ірина Прушковська, доцент філологічних наук, зазначила про види перекладацьких трансформацій в художньому перекладі: генералізація та диференціація змісту, звуження, доповнення, опущення, розширення, логічний розвиток, компенсація, граматичні перестановки, структурні та функціональні заміни [34]. Український дослідник та автор багатьох наукових робіт Вдовічев Олексій визначив, що трансформації

поділяються: лексичні, граматичні, стилістичні [43]. Художній переклад може включати різноманітні трансформації, серед яких лексичні, граматичні та стилістичні, які займають особливе місце. До лексичних трансформацій відносять калькування, конкретизацію і генералізацію значень, а також додавання, вилучення та перестановку. Граматичні трансформації можуть включати в себе внутрішні та зовнішній поділи тексту, внутрішню та зовнішню інтеграції, зміну порядку слів та компенсацію, що допомагає зберегти зміст та стиль оригінального тексту у перекладі. Це важливий аспект перекладу, оскільки допомагає перенести не лише зміст, а й емоційно-експресивний забарвлення оригінального тексту. До стилістичних відносять: логізацію, експресивацію, модернізацію та архаїзацію. Окрім того, важливо враховувати культурно-історичні особливості оригіналу та перекладу, а також уважно відтворювати стилістичні відтінки та настрій тексту, що ставить високі вимоги до перекладача та його мовних навичок.

Конкретизація та генералізація — це процеси, пов'язані з розширенням або обмеженням значень. Конкретизація звужує або обмежує значення слова, що робить його більш точним і конкретним. Загальновживане значення слова *捡* *перевіряти, збирати*, але у нижче наведеному прикладі перекладач звертається до більш вузкого значення слова «*знайти*»:

Оригінал: 况且“生的”和“捡来的”又是一回事，还是两回事？ [55]

Переклад: *До того ж «народитись» і «знайти» — хіба це одне й те саме?* [24, с. 8].

Генералізація в свою чергу розширяє значення слова, що робить його більш загальним і абстрактним. В наведеному прикладі можемо побачити, що перекладач використав більш загальну назву для опису усього необхідного інвентарю, який малював головний герой для бідних селян:

Оригінал: 马良有了这支神笔，天天替村里的穷人画画：谁家没有犁耙，他就给他画犁耙… [54]

Переклад: *Відтоді Малян цілісінькі дні просиджував дома й малював бідним селянам усілякий реманент: у кого плуга немає – тому плуга... [47, с. 4]*

Додавання — це трансформація, яку перекладач використовує, коли додає якусь інформацію до оригіналу з метою кращого розуміння перекладу. У даному випадку перекладачем застосована перекладацька трансформація додавання, оскільки в оригіналі відсутня фраза про те, як мама дивилась на героя з ніжністю й ласкою, а також про те, що Сяопо ні в кого не бачив таких гарних і лагідних очей. Такі додаткові деталі допомагають передати більш точно зміст оригіналу і зрозуміти характер персонажів:

Оригінал: 还是问母亲好，虽然她的话是一天一变，可是多么好听呢。把母亲问急了，她翻了翻世界上顶和善顶好看的那对眼珠，说：“妹妹叫仙坡，因为她是半夜里一个白胡子老仙送来的。” [55]

Переклад: *Може, знову до мами звернутися? Правда, вона щоразу відповідає якось по-іншому, але слухати її приємно. Одного разу, коли він так само причепився до неї зі своїми розпитами, вона дуже ніжно й ласкаво подивилась на нього, - Сяопо ні в кого не бачив таких гарних і лагідних очей, - і сказала: «Твою сестричку назвали Сяньпо тому, що якось опівночі її нам приніс старий сивобородий чернець» [24, с. 9]*

Вилучення застосовується, коли перекладач опускає якусь інформацію з оригінального тексту, яка не впливає на зміст перекладу або, яка може бути нецікавою для читача. :

Оригінал: 他到河边割草时，就用草根蘸蘸河水，在岸石上学着描游鱼 [54]。

Переклад: *А то піде на річку, умочить палець у воду і тут, просто на камені, рибок малює [55, с. 3]. В цьому уривку з казки використовується вилучення, оскільки оригінальний текст містить більше деталей про те, як герой малює рибок на камені біля річки, зокрема, використовує травинки, щоб занурити їх у воду та використовувати як пензлики. Проте перекладач вирішив*

опустити ці додаткові деталі, щоб зосередитися на головному змісті – малюванні рибок на камені біля річки.

Перестановка або пермутація полягає в зміні порядку слів або фраз у перекладі:

Оригінал: 在最近，他从上列的人种表中把日本人勾抹了去，因为近来新加坡人人喊着打倒日本，抵制仇货… [55]

Переклад: *А тут раптом усі ці люди піднялися проти японців. «Геть японців! Бойкот японським товарам!» - кричали сінгапурці [24, с. 15].* Перекладач скористався перекладацькою трансформацією задля передачі головної думки письменника, а використання прямої мови замість точного перекладу – для того, щоб зробити текст більш динамічним та емоційним для читача.

Одними з найпопулярніших граматичних перекладацьких трансформацій є внутрішній та зовнішній поділи. Внутрішній поділ передбачає перетворення простого речення на складнопідрядне/-сурядне під час перекладу:

Оригінал: 皇帝拿到神笔，就自己来画了 [54]。

Переклад: *Імператор зрадів, заволодівши чарівним пензликом, і заходився сам малювати [47, с. 5].*

Зовнішній поділ полягає у поділі складного речення на декілька простих при перекладі:

Оригінал: 这天，瓜瓜举着的红雨伞被大风刮到了树上，红雨伞被划出好几道口子，伞骨也散了 [52]。

Переклад: *Одного разу сильний подув вітру вирвав парасольку з лапок Го і закинув її на дерево. Гілки прорвали в парасольці дірки, а кілька спиць узагалі зламалося [3, с. 5].*

Внутрішня інтеграція – це перекладацька трансформація, що застосовується при перекладі складного речення простим:

Оригінал: 他用笔画了一只鸟，鸟扑扑翅膀，飞到天上去，对他嘁哦喳喳地唱起歌来 [54]。

Переклад: *Схотився Малян із ліжка й одразу заходився малювати птаха. Та щойно закінчив він роботу, як птах змахнув крилами й полетів [47, с. 3].*

Зовнішня інтеграція характеризується перекладом простих речень одним складним:

Оригінал: 马良提起神笔一挥，一个无边的大海，出现在眼前了。蓝蓝的海水，没有一丝波纹，亮闪闪的像一面大玉镜 [54]。

Переклад: *Малян провів кілька разів пензликом, і на папері перед очима в самого імператора заграло синє-синє море, а поміж хвилями рибки плавають [47, с. 6].*

Зміна порядку слів стосується перекладеного речення, в якому змінений порядок слів у порівнянні з оригіналом у відповідності до синтаксичних правил:

Оригінал: 小猕猴捡到了红雨伞，用她当剑挥呀挥，然后把她扔到了地上 [52]。

Переклад: *Її підбрала Мавпочка. Вона гралася червоною парасолькою, начебто це меч, а потім кинула її на землю й утекла [3, с. 15].* В даному реченні доречно зміна порядку слів, оскільки китайська мова має іншу граматику та логіку висловлювання, ніж українська мова. Змінюючи порядок слів у реченні, перекладач може передати речення більш зрозумілим та логічним для читача. Таким чином, зміна порядку слів у реченні при перекладі допомагає зберегти сенс та інтенцію оригінального речення.

Компенсація, як перекладацька трансформація, полягає в заміні одного лексичного елементу або конструкції іншим, щоб компенсувати втрату значення, яка відбувається при перекладі. Наприклад, якщо в оригіналі є термін або фраза, яка не має точного еквіваленту в мові перекладу, перекладач може використати іншу частину речення, щоб передати значення:

Оригінал: 全光着脚，腿腕上戴着对金镯子 [55]。

Переклад: *На ногах золоті обручки* [24, с. 32]. Перекладач компенсував відсутність перекладу першої частини речення «босоніж» і перевів увагу читача на другу частину з «золотими обручками».

Серед низки трансформацій, що використовуються перекладачами для забезпечення якісного та ефективного перекладу, особливе місце належить стилістичним трансформаціям. Розглянемо ширше її основні три способи:

Логізація – це спосіб перекладу, який полягає в заміні емоційно-забарвленого або культурно-специфічного елементу стильово нейтральним відповідником з метою усунення або послаблення естетичної функції оригіналу:

Оригінал: 两眼直不棱的东瞧瞧西看看，真象个混小子 [55]。

Переклад: *На все він дивився широко розплющеними очима, наче малюк* [24, с. 33]. Перекладач вирішив, що доречніше буде застосувати тут менш експресивний переклад «混小子» – *малюк*, замість *дурник*.

Експресивація при перекладі передбачає надання нейтральній одиниці її стилістично-експресивного відповідника, щоб підкреслити емоційність висловлювання:

Оригінал: 很快，瓜瓜和丫丫就靠着雨伞树睡着了，身边落满了红红的小红伞 [52]。

Переклад: *Дві панди задрімали під парасольковим деревом, а червоні парасольки й далі тихесенько падали навкруги* [3, с. 33]. У перекладі виразу 落满了 – *тихесенько падали* можна помітити експресивацію, мета якої передати емоційну насиченість ситуації, що описується і викликає уявлення про тихе, спокійне, ніжне падіння парасольок на землю, яке зміцнює ефект спокою та затишку в цьому епізоді казки.

Модернізація – це трансформація, яка передбачає заміну застарілих або вже не вживаних слів, фраз і конструкцій на більш актуальні, сучасні еквіваленти. Це робить текст більш зрозумілим і доступним для сучасного читача.

Архаїзація – це спосіб перекладу сучасної лексики та граматичних конструкцій застарілими словами. В даному реченні перекладач скористався архаїзацією для збереження аутентичності китайського тексту і створення атмосфери певної епохи:

Оригінал: “不行！三多说过：老头子除了大烟袋，还有个手杖呢！老头子常念道：没有手杖不用打算教学！” [55].

Переклад: *Теж нічого не вийде. Саньдо казав, що у старого ще й стек є. Він завжди товкмачить, що без палиці наука в голову не лізе* [24, с. 57].

Лексичні, граматичні та стилістичні перекладацькі трансформації є важливими інструментами для перекладача у процесі перекладу тексту з однієї мови на іншу. Кожна з них має свої особливості та може бути використана для досягнення певної мети в перекладі, такої як збереження адекватності тексту, виправлення помилок або поліпшення стильового оформлення перекладу. При використанні перекладацьких трансформацій перекладач повинен враховувати не лише граматичну та лексичну точність, але й зберігати максимальну адекватність оригінального тексту. Важливо також дотримуватися стилістичних нюансів та загального тону оригінального тексту для досягнення максимальної ефективності перекладу.

Висновки до Розділу 2

Нами було виявлено, що художній текст є складним та багатограним феноменом, який поєднує в собі елементи мистецтва, літератури, мови та культури. Проаналізовано, що структура художнього тексту визначається взаємодією його елементів і має важливу роль у передачі ідей та емоцій автора. Історія художнього тексту нараховує безліч напрямів та стилів, що розвивалися з плином часу, а сучасна українська література продовжує розширювати його межі та експериментувати з новими технологіями та ідеями. Нами було проілюстровано визначення професорки Валентини Балахтар, що головною метою будь-якого перекладу є досягнення адекватності. Варіативність способів

перекладу дозволяє перекладачам зберегти стиль, атмосферу оригіналу, адаптуючи їх до перекладу. На нашу думку, підрядковий, анотаційний, реферативний, переклад-переспів, переклад-адаптація, транскрипція, транслітерація, калькування, пошук аналогій, пошук абсолютних та неповних еквівалентів, описовий переклад, дослівний переклад, запозичення, транспозиція та модуляція — правильне використання цих способів перекладу допомагає забезпечити якісний та ефективний переклад, що дозволяє читачам відчувати передачу сенсу оригіналу, зберігаючи стиль, атмосферу та образи. У процесі застосування перекладацьких трансформацій було враховано граматичну та лексичну точність, збережено адекватність оригінального тексту та дотримано стилістичних нюансів.

РОЗДІЛ 3. ДИТЯЧИЙ ПИСЬМЕННИК ЧЖОУ ЖУЙ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ЙОГО АВТОРСЬКИХ КАЗОК УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

3.1. Особливості перекладу та аналіз казки «Ворона і Лисиця одружилися»

Матеріалом дослідження слугуватиме казка сучасного казкаря Чжоу Жуя «Ворона і Лисиця одружилися». У 2004 році Чжоу Жуй отримав престижну премію Лу Сіня, яка вручається в Китаї за визначний внесок у літературу. Ця нагорода підкреслила вагомість творчості письменника та його вплив на сучасну китайську літературу. Як вже згадувалося, більшість дослідників присвятили багаторічні дослідження вивченню факторів, які впливають на адекватність перекладу. Зрештою, вони визначили чотири основних параметри, що характеризують його: передачу семантичного змісту, відтворення емоційно-оціночного забарвлення, збереження експресивності та естетичності інформації.

Досліджуючи казки Чжоу Жуя, можна побачити широкий спектр прикладів параметрів адекватності перекладу. Розглянемо перший з параметрів — це передача семантичного змісту, тобто відповідність передачі сенсу, значення та змісту тексту з однієї мови в іншу без втрати семантичної точності і ясності:

Оригінал: 乌鸦太太，您的嗓子真好听了。您要是唱一支歌，森林里所有的鸟儿都会惭愧地把头钻到翅膀底下的。” “哇——” 希儿一张嘴，红肠掉下来了。“哈哈，本乌鸦你上当啦！” 爸爸捡起红肠跑掉了。

Переклад: *«Пані Ворона, у вас такий чудовий голос! Якби ви заспівали пісню, всі птахи в лісі сором'язливо ховали голови під крила», — закликав батько. «Ува-а!» — Сі розкрила рота, і шматок впав на землю. «Ха-ха, пані Ворона, вас владося обдурити!» — батько підняв шматок і втік»* (тут і надалі – переклад оригінальних китайськомовних казок – наш. Е. С.). У перекладі відтворено основний сенс реплік персонажів та події, що відбуваються у фрагменті. Тут згадується похвала голосу Ворони та пропозиція заспівати. Також передається

ситуація, в якій Ворона розкриває рот, а Лисиці випадає шматок їжі. Зрештою, присутній елемент обману, коли Лисиця, тобто батько, піднімає шматок і втікає. Переклад передає семантичну інформацію про усі відповідні елементи оригіналу.

Другий та не менш важливий параметр адекватності перекладу — це відтворення емоційно-оціночного забарвлення. Він відноситься до точності передачі емоційних відтінків, настроїв, оцінок і вражень, які присутні у вихідному тексті та визначає, наскільки вдалим є передання відчуттів та емоцій через переклад.

Оригінал: “乌鸦太太，您的嗓子太好听了…”

Переклад: «Пані Ворона, у вас такий чудовий голос…»

Оригінал: 希儿大笑，“笨狐狸！重新再来！”

Переклад: «Незграбна лисиця! Спробуй ще!» — засміялася дівчинка.

В оригіналі, коли Лисиця хвалить Ворону за її чудовий голос, це обумовлюється емоцією. У перекладі успішно передано емоційний відтінок, що викликає Ворона своїм голосом. У другому прикладі дівчинка Сі висловлює насмішку щодо невдачі Лисиці. В перекладі ця насмішка та оцінка вдало передані, що підкреслює емоційно-оціночний аспект репліки.

Передостанній параметр адекватності передачі експресивної інформації оцінює те, наскільки точно і вірно вдається передати емоційність або настроїв; відображає, наскільки успішно передається інтенсивність, тон, виразність і суб'єктивність елементів.

Оригінал: 爸爸只好再去拿红肠。可老是接不住，调皮的布儿故感让爸爸挺不佳。

Переклад: *Татові довелося ще йти за ковбаскою, та впіймати її аж ніяк не виходило, що засмучувало вередунку Сі.*

У цьому фрагменті використовуються слова «довелося», «аж ніяк не виходило» та «засмучувало вередунку Сі», що передають розчарування та роздратування, а також показують незадоволення через невдалі спроби тата

впіймати шматки. Це додає емоційного забарвлення та виражає стан роздратування та розчарування персонажа.

Заключним аспектом адекватності перекладу є передача естетики.

Оригінал: 两个人玩得真高兴，爸爸忍不住把希儿从沙发背上抱下来，亲了她一下。希儿说：“最后，乌鸦就眼狐狸结婚了。”

Переклад: *Вони вдвох так добре провели час, що тато не міг не обійняти і поцілувати у щічку Сі зі спинки дивана. Маленька Сі сказала: «Зрештою, Ворона і Лисиця одружилися».*

Фрагмент з казки відтворює почуття теплоти, радості та близькості між батьком і донькою, тобто створює приємну емоційну атмосферу.

При перекладі нами використано один з найвідоміших і часто використовуваних способів — переклад-адаптацію. На прикладі казки розглянемо детальніше:

Оригінал: 爸爸见这条道走对了，就一直开下去，渐渐地利不住车了。

Переклад: *Тато побачив, що обрав вірний підхід, тому вів далі, не зупиняючись.*

Можливо, що в оригіналі прихована гра слів «побачив, що шлях вірний, і далі вів машину не зупиняючись». «Шлях» і «вести машину», «гальмувати» може бути використано в оригіналі у переносному сенсі – правильний підхід і продовжувати свою лінію поведінки у тому ж дусі. Тому і переклад також із грою слів «вів далі» - може означати вести машину далі, а може означати й продовжувати у тому ж дусі, вести своє.

Транскрипція передбачає переклад слів або фраз з однієї мови на іншу, використовуючи фонетичні еквіваленти звуків. Наприклад, «希儿» (xī ér) транскрибується як «Сі» українською мовою. Транскрипція як спосіб перекладу в даному випадку використовується для передачі звучання та вимови імені з однієї мови в іншу. Вона дозволяє українським читачам апроксимувати звучання імені китайською мовою, що сприяє кращому розумінню та відтворенню героя казки.

Пошук абсолютних та неповних еквівалентів – це стратегія перекладу, яка використовується для знаходження відповідностей та еквівалентів між мовними системами, коли точний переклад неможливий або недоцільний. В нашому випадку було доцільно використати цей спосіб при перекладі рядків з казки відомої дитячої пісні «If You're Happy And You Know It» []. Розглянемо коротко абсолютні та неповні еквіваленти.

Абсолютний еквівалент передбачає повний і точний відповідник між словами, фразами або реченнями двох мов, які мають однакове значення без втрати будь-яких нюансів чи сенсу. Це може відбуватися в ситуаціях, коли між мовами існують чіткі відповідності у лексичному складі, граматиці та культурних концепціях. Наприклад:

Оригінал: 要是感到幸福你就拍拍手，要是感到幸福你就跺跺脚….

Переклад: *Якщо весело живеться, роби хлоп, якщо весело живеться, роби топ....*

Переклад рядків відомої американської дитячої пісні українською мовою відображає значення та сенс оригіналу. У даному випадку нами знайдено абсолютний еквівалент для китайського вислову українською мовою, який передає сенс оригіналу без втрати суттєвих нюансів. З метою збереження ритмомелодики при перекладі пісень, що є першочерговою задачею перекладача, допускається уживання неповних еквівалентів та стратегії опущення, при цьому семантика пісні трьома мовами збережена.

Неповний еквівалент використовується, коли точний або повний переклад неможливий через відсутність відповідних слів або виразів у цільовій мові, культурні різниці, або через несумісність між мовними системами. Розглянемо приклад:

Оригінал: 爸爸见这条道走对了，就一直开下去，渐渐地利不住车了。

Переклад: *Тато побачив, що обрав вірний підхід, тому вів далі, не зупиняючись.*

Оригінал можна буквально перекласти «Якщо тато побачить, що вибрав правильну дорогу, він продовжить їхати, поступово набираючи швидкість, поки не зможе втримати автомобіль». Проте цей переклад не передає оригінальний сенс письменника. Застосовуючи наявний спосіб перекладу вдалося відобразити загальний сенс, при цьому не перекладаючи кожне слово.

Пошук аналогій — це спосіб перекладу, при якому оригінальний текст не має прямого еквівалента в цільовій мові, і можна шукати історії з подібним сюжетом або моральним змістом, щоб передати основну ідею оригінальної казки. Прикладом цього способу є закладена історія в казці «Ворона і лисиця одружилися». Наявна казкова історія про ворону та лисицю, яка поцупила в неї шматок м'яса, розглянута як аналог відомої байки «Ворона та Лисиця», в якій розповідається історія про ворону, яка роздобула шматок сиру, а лисиця, яка пробігала повз, захотіла вкрасти її ласощі. Заради цього вона вихваляла ворону та вмовляла її заспівати, ворона каркнула, сир впав і лисиця, спіймавши, радісно побігла далі. У перекладі нам вдалося зберегти цю ремінісценцію.

Під час перекладу були застосовані наступні види лексико-граматичних трансформацій: конкретизація, перестановка, внутрішній та зовнішній поділи, внутрішня та зовнішня інтеграції, зміна порядку слів.

Конкретизація

Вираз 调皮的布儿 буквально перекладається як *неслухняна Сі*, ми вдалися до більш підходящого аналогу перекладу цього слова 调皮 - *вередунка*.

Перестановка

Оригінал: 一次她闹着不肯上幼儿园，爸爸就给她说上幼儿园有什么什么好处。

Переклад: *Одного разу тато розповів їй про користь відвідування дитячого садка, саме тоді, коли вона відмовилася йти в дитячий садок.*

Внутрішній поділ

Оригінал: 妈妈听了这故事，有一点点吃惊地看了看布儿。

Переклад: *Вислухавши казку, мати трохи здивовано подивилась на Сі.*

Зовнішній поділ

Оригінал: 她以为一个男孩和一个女孩在一起拍张大照片，再把过张照片装进漂亮的镜框，挂到墙上，这就是结婚了，但后来她从电视里看到，结婚的时候，两个人还要亲一下。

Переклад: *Сі вважала, що коли хлопець і дівчина фотографуються разом, а потім вішають на стіну фото в красивій рамці, то це вже означає весілля. Але потім вона побачила по телевізору, що під час весілля люди також цілуються.*

Внутрішня інтеграція

Оригінал: 红肠用完了，爸爸就在厨房里找了根黄瓜切成片，用黄瓜片代替肉。

Переклад: *Ковбаска закінчилась. Татові, натомість, довелося розрізати на кружальця знайдений на кухні огірок.*

Зовнішня інтеграція

Оригінал: 送时只听树上“咯吱咯吱”响。乌鸦先把嘴里的东西吃下肚，再放声大唱：

Переклад: *У цей момент з дерева долинав звук скрипу, ворона спочатку проковтнула, а потім голосно заспівала...*

Зміна порядку слів

Оригінал: 两个人玩得真高兴，爸爸忍不住把希儿从沙发背上抱下来，亲了她一下。

Переклад: *Вони вдвох так добре провели час, що тато не міг не обійняти і поцілувати у щічку Сі зі спинки дивана.*

Зміна порядку слів у перекладі виконана з метою покращити читабельність та зберегти порядок слів в українській мові.

Тема казки «Ворона і Лисиця одружилися» обертається навколо дружби, взаємодії та розвитку; пропонує читачеві важливі вчення про цінність взаєморозуміння та спілкування з іншими людьми, а також про особистісний

розвиток через ці процеси. У казці ми зустрічаємо маленьку дівчинку Сі, яка відкриває для себе світ дружби та взаємодії з тими, хто оточує її. Основна ідея казки полягає в тому, що спілкування та взаємодія з іншими людьми є важливим елементом нашого особистісного розвитку. Сі вчиться відкривати своє серце для інших, розуміти їх потреби та бути чутливою. Це важливий крок у формуванні її характеру і розумінні цінностей дружби. Казка також підкреслює важливість розвитку особистості через спілкування з іншими. У цій казці також присутні ці елементи: казка підкреслює важливість взаємодії та розвитку особистості, що є типовим для багатьох китайських казок.

3.2. Особливості перекладу та аналіз казки «Агов, злодію»

Для аналізу була перекладена казка «Агов, злодію» відомого китайського письменника Чжоу Жуя. Розглянемо детальніше використані параметри адекватності перекладу.

Параметр адекватності передачі емоційно-оціночної інформації

Оригінал: 希儿松了口气…

Переклад: *Після цього зітхнула з полегшенням…*

Параметр відображається в казці, коли маленька Сі з'ясовує, що в неї нічого не вкрадено і полегшено зітхає, можна відчутти її хвилювання та радість у зв'язку з цим.

Параметр адекватності передачі семантичної інформації

Оригінал: 她顶顶喜欢的布能还在那儿，巧克力好像也没少。最奇怪的是，布儿的项链比妈妈的多，可小偷只肯偷妈妈的。

Переклад: *Улюблений шарф все ще був на місці, шоколаду, схоже, теж не поменшало. Дивним було те, що намист у маленької Сі було більше, ніж у мами, але забрав він тільки мамине.*

Цей параметр оцінюється за здатністю передати смислове значення повідомлення без спотворень або втрати важливої інформації, тому в даному прикладі врахований контекст та особливості мови.

Параметр адекватності передачі експресивної інформації

Оригінал: 还偷了摄像机。小偷要摄像机干什么呢？

Переклад: *Ах, забрав відеокамеру... Для чого злодію взагалі потрібна камера?*

В даному прикладі ми бачимо здивування і нерозуміння щодо того, для чого злодію може знадобитися камера. Це передається через виразність та емоційний відтінок висловлювання, що створює певний ефект на читача.

Аналізуючи казку Чжоу Жуя, було використано лексико-граматичні перекладацькі трансформації: конкретизація, додавання, вилучення, перестановка, зовнішня та внутрішня інтеграції, внутрішній та зовнішній поділи, описовий спосіб.

Конкретизація

Первісне значення слово 枪 — *стис, піка, рушниця*, але при перекладі було використано більш конкретизований та підходящий еквівалент *зброя*:

Оригінал: 小偷本来很怕警察的，但他有了枪胆子就会大一些。

Переклад: *Злодії завжди бояться поліції, але коли ненароком з'являється зброя, стають дуже сміливими.*

Додавання

Оригінал: 小偷本来很怕警察的，但他有了枪胆子就会大一些。

Переклад: *Злодії завжди бояться поліції, але коли ненароком з'являється зброя, стають дуже сміливими.*

У оригіналі не згадується про випадковість появи зброї, але було застосовано перекладацьку трансформацію і стратегію додавання, щоб краще виразити сенс та посилити емоційність.

Вилучення

Оригінал: 爸爸平时不抽烟的，他买这个枪一样的打火机是为了好玩，这是爸爸的玩具。

Переклад: *Батько зазвичай не курить, він купив цю забавку для розваги.*

Нами було вирішено вилучити останню частину речення, за бажанням уникнути повторень та нагромодження деталей в перекладі.

Перестановка

Оригінал: 什么都不偷的小偷是没有的。

Переклад: *Не буває злодіїв, що нічого не поцупили.*

Оригінал буквально перекладається як «злодіїв, які нічого не крадуть, не існує». Перестановка слів в перекладі допомагає досягти виразного висловлення думки та збереження граматичної коректності й зрозумілості.

Зовнішня інтеграція

Оригінал: 小偷还偷走了爸爸妈妈别的东西。其中有一把手枪。其实是一个很像手枪的打火机。

Переклад: *Крадій забрав не тільки речі батьків, але й знайшов пістолет, який насправді запальничка.*

Внутрішня інтеграція

Оригінал: 全部检查过了，希儿松了口气，原来这不是一个很坏的小偷，她的东西一件也没有被偷走。

Переклад: *Після цього зітхнула з полегшенням, виявилось, що це не поганий злодій, бо в неї нічого не пропало.*

Внутрішній поділ

Оригінал: 他遇到警察，会对警察说：“对不起，请你转过身去，我好逃跑。”

Переклад: *Злодій, зіштовхнувшись з поліцейським, промовив: «Вибачте, будь ласка, відверніться, щоб я міг втекти».*

Зовнішній поділ

Оригінал: 爸爸和妈妈急忙检查家里的东西。希儿也紫张起来，检查她自己的东西。

Переклад: *Батьки поспіхом перевірили домашні речі, маленька Сі також швиденько пішла й перевірила.*

Зміна порядку слів

Оригінал: 希儿想，也许已经把我们家拍下来了，把我的项链和布能拍下来了。

Переклад: *Можливо, подумала вона, злодій зняв на камеру і її будинок, і прийде за намистом і шарфом.*

У цій казці головна героїня, маленька Сі, стикається з поганим вчинком злодія, який викрав речі з будинку. Сі виявляється спостережливою і розумною дівчинкою, яка розуміє, що злодій може скористатися викраденими предметами для шкоди. Згодом починає аналізувати ситуацію і міркує про можливі наміри злодія. Головна тема казки полягає в тому, що наші дії мають наслідки, які можуть вплинути не тільки на нас самих, але й на інших людей. Вона нагадує нам про важливість бути відповідальними за свої вчинки та свідомо розглядати наслідки перед тим, як діяти. Крім того, казка підкреслює важливість моральних цінностей, таких як чесність, співчуття та милосердя. Сі виявляє співчуття до можливої дочки злодія, уявляючи, що вона не стане робити те ж саме, що й її батько. Це підкреслює потребу проявляти співчуття та розуміння до інших людей, навіть у складних ситуаціях.

3.3. Особливості перекладу та аналіз казки «Маленька Сі і її кіт-вчитель»

Більш докладно ми розглянемо різноманітні способи, трансформації та параметри адекватності перекладу на окремих прикладах перекладу казки Чжоу Жуя.

Параметр адекватності передачі семантичної інформації

Оригінал: 妈妈给希儿讲过一个故事，说猫原来是老虎的师傅。老虎跟猫学了很多本领，最后问猫：“你的本领都教给我了吗？”猫说：“都教给你了。”老虎就想把猫吃掉，这样自己就是天下第一了。可是当老虎朝猫扑过去的时候，猫爬上了树。猫是早有准备，没把爬树的本领数给坏心肠的老虎。

Переклад: *Мама колись розповідала їй казку, як кіт був вчителем тигра. Тигр слідував багатьом вмінням kota і зрештою спитав: «Ти навчив мене всьому, що знаєш?» Кіт відповів: «Так, всьому». Тоді тигр спробував з'їсти kota, щоб стати найсильнішим на світі. Однак щойно тигр наблизився до kota, той заліз на дерево. Кіт був хитрим і не вчив тигра вмінню лазити по деревах.*

Зміст і сенс оригінального тексту відтворено з точністю. Переклад передає основну ідею і події, що відбуваються у цьому епізоді, та зберігає смислову взаємодію й ремінісценцію на відому китайську казку.

Параметр адекватності передачі емоційно-оціночної інформації

Оригінал: 在电视里看到,一只狗不喜欢洗澡,它的主人把它绑在敞篷汽车里送到洗车的地方,连车带狗一起洗。希儿就忍不住叫起来:“怎么可以这样!”

Переклад: *Дивлячись телевізор, Сі побачила як одна собачка не любить купатися, господар прив'язав її до свого кабриолету і відвіз до мийки, щоб помити разом з машиною. Дівчинка Сі не витримала і крикнула: «Як можна так робити!»*

У перекладі вдалося успішно передати емоційну реакцію головної героїні, яка викликала в неї обурення та негативне ставлення до обставини, яку вона бачила по телевізору. Це відображає її сильну негативну реакцію на вчинок господаря собаки.

Пошук абсолютних та неповних еквівалентів

Наприклад, буквальний переклад слова 小便 — сеча, сечовипускання, піти за малою потребою, відтак при перекладі перекладач вдається до неповного еквіваленту задля адекватності та зрозумілості — *ходить в туалет*. Іншим прикладом може слугувати схоже звернення до неповного еквіваленту через переклад 大小便 та 臭迹. Буквальний переклад — *велика та мала потреби та тваринний запах*, проте в казці було б недоречно перекласти їх дослівно, тому

перекладач вдався до перекладу фрази 大小便 як *ходити в туалет*, а 臭迹 — *знак*. Перший є більш зрозумілим і знайомим для читачів, оскільки використовується загальноприйняте вираження *ходити в туалет* для опису фізіологічних дій. Щодо перекладу 臭迹 — це є прикладом використання неповного еквіваленту для передачі сенсорної інформації. У казці, яка призначена для дітей, використання евфемізму *знак* більш зрозуміле та прийнятне для передачі сенсу про залишення слідів або запаху собакою.

Транспозиція

Оригінал: 她发现狗在大小便前总要东用用，西闻闻。

Переклад: *Сі помітила, що собаки розглядають та нюхають різні місця перед тим, як сходити в туалет.*

Ми застосували транспозицію, тобто перемістили другу частину висловлювання перед першою. Це зроблено з метою кращої передачі послідовності дій собак перед тим, як вони виконують фізіологічну потребу. Такий переклад допомагає читачеві легше уявити цю послідовність і зрозуміти зміст оригіналу.

Конкретизація

Оригінал: 有一次妈妈跟她说，如果再生一个弟弟或妹妹陪她玩就好了，不过她一定不可以欺负他们，因为他们比她小，大的应该让小的。

Переклад: *Одного разу мама сказала їй: як народиться братик або сестричка, то буде з ким гратися, але вона не повинна їх образити, бо вони ж менші за неї, а дорослі поступаються маленьким.* При перекладі було використано конкретизацію, щоб передати точний сенс оригіналу. Загальноновживане слово 大 означає *великий, сильний, дуже тощо*, тому буквальний переклад останньої частини речення виглядав би так: *Більші мають поступатися меншим*. Однак,

без конкретизації, цей переклад може бути трохи абстрактним і загальним. Отже, для забезпечення точності і передачі конкретики, було перекладено *дорослі поступаються маленьким*, адже це конкретизує ідею автора, показуючи, що дорослі поступаються меншим або молодшим особам.

Генералізація

Оригінал: 和别的小孩一样, 布儿很喜欢小狗小猫。

Переклад: *Як всі інші діти, дівчинка Сі дуже любила тварин.*

В наведеному прикладі можемо побачити, що було використано більш загальну назву для вказаних собак та котів.

Додавання

Оригінал: 一次, 爸爸踩到一堆烂泥巴, 他在路旁的雪堆上拼命擦呀蹭的。

Переклад: *Одного разу тато наступив на шматок глини і намагався витерти взуття в кучугурах снігу на узбіччі.*

В перекладі речення було додано додатковий елемент, адже в оригіналі не було безпосередньо згадки про взуття батька, але, зважаючи на контекст, зрозуміло, що він намагається витерти бруд зі взуття. Таким чином, додавання слова у перекладі допомагає уточнити дію та об'єкт дії батька, зближаючи переклад з оригіналом.

Внутрішній та зовнішній поділи взагалі відрізняються один від одного своїм підходом до структури речень. Перший передбачає перетворенням простого речення на складне. Другий, навпаки, характеризується поділом складного на прості. Розглянемо ці поділи на прикладах:

Внутрішній поділ

Оригінал: 猫是早有准备, 没把爬树的本领数给坏心肠的老虎。

Переклад: *Кіт був хитрим, тому не вчив тигра умінню лазити по деревах.*

Зовнішній поділ

Оригінал: 老虎就想把猫吃掉，这样自己就是天下第一了，可是当老虎朝猫扑过去的时候，猫爬上了树。

Переклад: *Тоді тигр спробував з'їсти kota, щоб стати найсильнішим на світі. Однак щойно тигр наблизився до kota, той заліз на дерево.*

Внутрішня та зовнішня інтеграції також відрізняються один від одної: внутрішня зазвичай застосовується при перекладі складного речення простим, а зовнішня навпаки — перекладом простих речень складним.

Внутрішня інтеграція

Оригінал: 只看到吉娜望着树上咪咪叫，妈妈抬起头，发现布儿已经在树上了。

Переклад: *Вона тільки побачила кішку, яка спостерігає та нявкає. Мама підняла голову і побачила, що маленька Сі вже сидить на дереві.*

Зовнішня інтеграція

Оригінал: 过了两天，妈妈在楼上听见花园里布儿在跟谁说话。妈妈一看，花园里只有布儿和邻居的猫古娜。

Переклад: *Через декілька днів мама почула, як Сі розмовляє з кимось у саду, вона вийшла подивитись, але там була тільки дівчинка та сусідська кішка Дженна.*

Основна ідея казки полягає в тому, що навчання є ключем до саморозвитку і досягнення своїх цілей. Маленька Сі демонструє бажання навчатися і покращувати свої навички, навіть коли натрапляє на перешкоди. Вона не обмежується лише тим, що може навчитися від людей, але й намагається засвоїти знання та вміння від тварин, що свідчить про її відкритість та активність у процесі самовдосконалення. Також, казка підкреслює важливість співпраці та взаємодії з оточуючим світом. Сі не ставить себе у роль тільки учня, але і вчителя, коли вона намагається допомогти кішці Дженні залізти на дерево. Це нагадує нам про важливість допомоги та спільної праці для досягнення мети. Казка «Маленька Сі і її кіт-вчитель» також може співвідноситися з традиційними

китайськими авторськими казками через своє використання символіки та мудрості тварин. В китайській культурі тварини часто виступають як символи різних якостей та прикладів для людей. У цій казці кіт-вчитель втілює мудрість, терпіння та вміння навчати інших.

Висновки до розділу 3

В цьому розділі ми переклали казки відомого сучасного казкаря Чжоу Жуя дослідили процес перекладу казки автора Чжоу Жуя з китайської мови на українську і проаналізували параметри адекватності перекладу, його способи та перекладацькі трансформації. У дослідженні проаналізовані конкретні приклади з казки, де показується, наскільки успішно передано семантичну інформацію та емоційно-оціночне забарвлення. Нам вдалося зберегти основну сюжетну лінію, діалоги між персонажами та комунікативну взаємодію, що сприяє адекватності передачі семантичної інформації. Крім того, успішно збережена передача емоційності та оцінок героїв, що сприяє передачі емоційно-оціночного забарвлення. Ми успішно проілюстрували застосування способів на прикладах з казок. Вони показують, як шляхи перекладу можуть варіюватись в залежності від контексту і особливостей мови. Виявлено, що зміна порядку слів, вилучення або додавання елементів, використання модуляції, пошуку аналогів — це деякі з засобів, які варто використовувати для досягнення більш точного і зрозумілого перекладу. Таким чином, використання унікальних особливостей перекладу, різних способів та перекладацьких трансформацій дозволяє більш глибоко передати індивідуальність героїв, предметів та явищ, а також підкреслити їх неповторність. Проведене дослідження дозволило встановити, що використання різноманітних лексико-граматичних та стилістичних прийомів підвищує образність та експресивність мовлення, покращує естетичну цінність художнього тексту і сприяє розвитку асоціативного мислення у читача.

ВИСНОВКИ

У ході роботи було досліджено особливості китайських авторських казок та їх художнього перекладу.

Матеріалом практичного дослідження було обрано 6 китайських авторських казок, 3 з яких проаналізовано у теоретично–практичному розділі 2 (白冰 “雨傘树”, 老舍 “小破的生日”, 洪汛涛 “神笔马良”), інші — у практичному розділі 3 (周锐 “乌鸦和狐狸结婚了”, “喂, 小偷”, “希儿做猫的师傅”).

Дослідження дало змогу дійти таких висновків:

По-перше, у Розділі 1 було проаналізовано жанрово-видові особливості авторських казок, зокрема уособлення казки як окремого жанру усної народної творчості, їхню структуру та тематику. Аналіз жанрово-видових особливостей авторських казок показав їхню багатогранність та різноманіття.

По-друге, дослідження особливостей жанру літературної/авторської казки дозволило встановити його значення та роль у китайській літературі. Виявлено, що цей жанр є важливим засобом вираження авторської творчості та індивідуального підходу до казкового матеріалу.

По-третє, було виділено та проаналізовано історичні та культурні зв'язки літературної казки в Китаї, виявлено підґрунтя їх особливостей.

По-четверте, у Розділі 2 було виокремлено та досліджено специфіку художнього перекладу китайськомовних текстів, зокрема авторських казок. Художній переклад китайськомовних текстів, зокрема авторських казок, виявився складним завданням, пов'язаним зі збереженням художнього значення та естетики оригіналу.

По-п'яте, проведений аналіз художнього перекладу китайськомовних текстів, зокрема авторських казок Бая Біна «Парасолькове дерево», Хун Сюнь Тао «Пензлик Маляна» та Лао Ше «День народження Сяопо» дозволив виявити

його специфіку та проблеми. Були досліджені різні способи перекладу, і в результаті виявлено, що використання перекладацьких трансформацій та стилістичних засобів допомагає зберегти художнє значення оригінального тексту.

По-шосте, у Розділі 3 проаналізовано конкретні приклади перекладу та адаптації китайських авторських казок сучасного письменника Чжоу Жуя підтверджують складність цього процесу. Аналіз перекладених казок «Ворона і Лисиця одружилися», «Агов, злодію» та «Маленька Сі і її кіт-вчитель» дав можливість виявити особливості перекладу та адаптації казок, зокрема використання стилістичних засобів та збереження авторської манери написання.

Список використаних джерел

1. Ажнюк Б. Мовне законодавство: переклад ключових термінів. Культура слова. 2011. № 75. С. 138. - Режим доступу: <http://dspace.nbuiv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/37191/20-Azhnyuk.pdf?sequence=1>
2. Арешенков Ю.О. Лінгвістичний аналіз художнього тексту: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Кривий Ріг: Видавничий дім, 2007. – 177 с. - Режим доступу: <http://elibrary.kdpu.edu.ua/bitstream/0564/2123/1/%D0%BB%D0%B0%D1%82.pdf>
3. Бай Бін. Парасолькове дерево : Книга / пер. з кит. С. Орлова ; іл. Л. Хонгжуан. Київ : Vivat, 2017. 40 с.
4. Балахтар В., Балахтар К. Адекватність та еквівалентність перекладу. VI Міжнародна науково-практична конференція "Спецпроект: аналіз наукових досліджень": Матеріали Міжнар. науково-практ. конф., м. Чернівці, 30 трав. 2011 р. Чернівці, 2011. - Режим доступу: <http://www.confcontact.com/20110531/fk-balahtar.htm>
5. Білоус Н.В. Вступ до літературознавства. Теорія літератури. Психологія літературної творчості: Лекції / Н.В. Білоус. Житомир: Рута, 2009. -336 с. - Режим доступу:<http://eprints.zu.edu.ua/22382/1/Biloys.%20Vstyp%20do%20literaturoznavstva%202009.pdf>
6. Бовсунівська Т.В. Поетика Тараса Шевченка. Вибрані статті. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. – 224 с. - Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Bovsunivska_Tetiana/Poetyka_Tarasa_Shevchenka_Vybrani_statti.pdf?
7. Бока О. В. Комунікативно-когнітивна спрямованість казкового дискурсу. «Вісник СумДУ», №3 (87) 2006. С. 154. - Режим доступу: <https://essuir.sumdu.edu.ua>
8. Бондаренко І.П., Комарницька Т.К., Семенко С.М. МЕТОДОЛОГІЯ ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ: Навчальний посібник для студентів-японістів. - К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. - 412 с. - Режим доступу:

file:///Users/elvira/Downloads/bondarenko_ip_komarnitska_tk_semenko_sm_metodolog
iia_khudozh.pdf

9. Горбач Н., Здіховська Т. Жанр авторської казки в українській дитячій літературі: витоки та перспективи / Н. Горбач, Т. Здіховська // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Педагогічні науки. – Л., 2016. – №1(1). С. 39 – 44. - Режим доступу: <http://eprints.cdu.edu.ua>

10. Горбач Н., Здіховська Т. Жанр авторської казки в українській дитячій літературі: витоки та перспективи / Н. Горбач, Т. Здіховська // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Педагогічні науки. – Л., 2016. – №1(1). С. 39 – 44. - Режим доступу: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/9703/1/7%20%289%29.PDF>

11. Дробаха О. Еквівалентність у сучасному англо-українському перекладі. Науковий вісник кафедри Юнеско КНЛУ Серія Філологія • Педагогіка • Психологія. 2017. № 34. С. 195. - Режим доступу: http://www.irbis-nbuiv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuiv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nvkyu_2017_34_33.pdf

12. Іщук А. Леся Українка. 2-ге вид. Київ : Держ. вид-во худож. літ., 1950. 115 с. - Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Ischuk_Arsen/Lesia_Ukrainka_krytyko-biohrafichnyi_narys.pdf?

13. Казаку Я., Федоряка Л. Англійська літературна казка XIX-XX століть: на перехресті традицій і новаторства. - Режим доступу: <http://elibrary.kdpu.edu.ua/bitstream/123456789/4044/1/Казаку%20Я.О.%20Диплом.doc>.

14. Казка як жанр. "СВІТ БЕЗ КАЗОК?!". - Режим доступу: <http://svit000kazcka.blogspot.com/p/blog-page.html>

15. Казка / Ю. Ф. Ярмиш // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2011. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-12229>

16. Кизилова В. К38 Динаміка української літературної прозової казки : монографія / В. Кизилова. – К. : Талком, 2020. – 211 с. - Режим доступу: <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6165/1/1%29.pdf>
17. Кизилова В. К38 Динаміка української літературної прозової казки : монографія / В. Кизилова. – К. : Талком, 2020. – 211 с. - Режим доступу: <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6165/1/1%29.pdf>
18. Кобчінська О. Персонажна система чарівної казки Лідії Дунаєвської: перспектива компаративної та міжкультурної методологій в українській середній освіті. Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика. 1(28)/2018. С. 55-59. - Режим доступу: <https://philology-journal.com>
19. Комісаров В.Н. Теорія перекладу (лінгвістичні аспекти) / В.Н. Комісаров – М.: Вища школа, 1990. – 211с.
20. Кононенко В. І. Український новостиль: лінгвопоетика художнього дискурсу Сергія Жадана / В. І. Кононенко // Українознавчі студії. - 2018. - №19. - С. 17-31. - Режим доступу: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/341/1/4.pdf>
21. Коптілов В. В. Першотвір і переклад / Віктор Вікторович Коптілов. – К. : Дніпро, 1972. – 216 с.
22. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу : навч. посіб. Київ : Юніверс, 2003. 280 с.
23. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) – Вінниця: «Нова книга», 2001. – 448 с.
24. Лао Ше. День народження Сяопо: Повість-казка. Для мол. шкіл. в. / Пер. з кит. І.К. Чирка; [Передм. М. О. Спешнева]; Мал. О.М. Михайлової-Родіної. - К.: Веселка, 1984. - 184 с., іл.
25. Лепухова Н. Проблема дефініції, домінантні ознаки та труднощі перекладу літературної казки. Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка. Київ, 2013. С. 352-360. - Режим доступу: [http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Mikks_2013_46\(2\)__44.pdf](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Mikks_2013_46(2)__44.pdf)

26. Лозова О. М. Міф як первинна метамова суспільної свідомості: огляд проблематики. С. 18. - Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Potip_2010_1_6.pdf

27. Мартинець, А. М., Чередник, Т. П., & Ілійчук, І. В. (2021). Китайська народна казка про Ма Ляна: окремі аспекти дослідження. Китаєзнавчі дослідження, (3), 191-206. - Режим доступу: <https://doi.org/10.51198/chinesest2021.03.191>

28. Москаленко М. Тисячоліття: переклад у державі слова. – К., 1965. – 170 с.

29. Традиційна народна культура: збереження самотності в умовах глобалізації : зб. наук. праць за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф. / Харк. держ. акад. культури; Харк. обл. центр народ. творчості. – Х. : Регіон-інформ, 2004. – 204 с.

30. Антонович Є. Українська народна творчість у поняттях міжнародної термінології: примітив, фольклор, аматорство, наїв, кітч... : Колективне дослідження за матеріалами Других Гончарівських читань / Є. Антонович, М. Антонович, С. Гвоздевич, Л. Гелитович, Л. Герус, М. Гелитович / відп. ред. М. Селівачов, Музей Івана Гончара. – К. : НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського, 1996. – 325 с.

31. Негодяєва С.А. Дитячі візії казкового епосу: на допомогу вчителю-словеснику // *Materiały VII Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji «Nauka i inowacja – 2011» Volume 10 Filologiczne nauki. Politologia.:* Przemysł. – Nauka i studia. – Str. 61 – 68. - Режим доступу: <http://dspace.luguniv.edu.ua>

32. Орлова О.В., Орлов О.П. Основи літературознавства. Тексти лекцій: навчально-методичний посібник для підготовки здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» галузь знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта «Мова і література (англійська/німецька)». – Полтава : ПНПУ, 2020 – 134 с. - Режим доступу:

<http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8.%D0%BB%D1%96%D1%82.%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%97.pdf>

33. Особливості перекладу емоційно-експресивної лексики в казці О. Волкова «Чарівник смарагдового міста». - Режим доступу: <https://lingua.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/Konkursna-robota-Literaturna-kazka.pdf>.

34. Прушковська І.В. Програма навчальної дисципліни «Методологія художнього перекладу» для студентів 1 року магістратури спеціальності «турецька мова та література». - К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2013. - 11 с.

35. Склярова І. Літературні течії та напрямки 19 - 20 століття. Персональний сайт Івонни Склярової. - Режим доступу: <https://ivanna-site.in.ua/navchannya/9-klas/ukrajinska-literatura-9-klas/331-literaturni-techiji-napryamki-19-stolittya>.

36. Словник української мови: в 11 томах. — Том 10, 1979. — Стор. 57. - Режим доступу: <http://sum.in.ua/p/10/57/1>

37. Словник української мови: в 11 томах. — Том 10, 1979. — Стор. 233. - Режим доступу: <http://sum.in.ua/s/transformacija>

38. Соціально-побутові казки, анекдоти та небилиці. - Режим доступу: <https://ukrlit.net/info/oral/56.html>

39. Тексти (конспект) лекцій з дисципліни “Вступ до перекладознавства” для студентів спеціальності 0203 «Гуманітарні науки» 6.020303 «Філологія» з подальшим навчанням за спеціальністю 7.02030304 «Переклад» /Укл. Г.М.Костенко. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2012. – 74 с.

40. Тихолоз Н. Франкові казки для малят: етика і поетика // Українське літературознавство. – Львів: ЛНУ ім. І.Франка, 2006. – Вип. 68. – С. 144. – 152. - Режим доступу: <https://frankolive.wordpress.com>

41. Ткаченко О. Б. Українська мова: сьогодення й історична перспектива : монографія / ред. Р. Калиш. Київ : Науково-виробн. підприємство «Вид-во “ Наук. думка” НАН України», 2014. 512 с. - Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Tkachenko_Orest/Ukrainska_mova_Sohodennia_i_istorychna_perspektyva.pdf.

42. Траченко О., Бортняк Є. Заголовок художнього твору як проблема вертикального контексту. Іноземна філологія. 1987. № 88.

43. Тондибаєва Е., Вдовічев О. В. Стратегії аудіовізуального перекладу документальних фільмів / Єкатерина Тондибаєва, Олексій Вдовічев // Фаховий та художній переклад: теорія, методологія, практика: збірник наукових праць / за заг. ред. С.І. Сидоренка. – К.: Національний авіаційний університет, 2021. – С. 203-207

44. Українська література ХХ століття : навч.-метод. посіб. для студ. 1-го курсу, які навчаються за напрямом підготов. 6.020303 – Філологія (кредит.-модул. система) / Нар. укр. акад., [каф. українознав. ; упоряд. О. В. Слюніна]. – Х. : Вид-во НУА, 2014. – 156 с. - Режим доступу: https://nua.kharkov.ua/wp-content/uploads/2020/08/Slyunina_Navch-pos-SUL_RP-I.pdf

45. Українські народні казки. - Режим доступу: <http://rozvyvajko.com.ua/kazky/ukrajinski-narodni-kazky/>

46. Франко І. Твори в 20 тт. Т. 7. Дитячі твори, 1956. - Режим доступу: <https://uk.m.wikisource.org>

47. Хун Сюнь Тао. Пензлик Маляна. Казка.укр. - режим доступу: https://xn--80aauks.xn--j1amh/pdf/penzlik_maljana.pdf

48. Шматко К. В. Казкотерапія, як сучасний європейський напрямок розвитку дитини / Шматко К. В, Федіна О.В. - Режим доступу: <http://ukrainka.org.ua/node/8986>

49. Hong Xuntao. Fairy Tale Studies [M]. Hefei: Anhui Children's Publishing House, 1986.26.)

50. Newmark P. A textbook of translation : підручник. 2nd ed. Great Britain : Great Britain by A.Wheaton & Co. Ltd, Kxeter, 1988. 292 p. - Режим доступу: https://www.academia.edu/25420034/A_TEXTBOOK_OF_TRANSLATION_Peter_Newmark

51. Wayne C. Booth. How Can I Develop a Love for Great Literature?. The Ensign. 1977. Vol. 7, no. 12. - Режим доступу: <https://mormonarts.lib.byu.edu/works/how-can-i-develop-a-love-for-great-literature/>

52. 爱力思乐园. 亲子阅读《雨伞树》. 日记本. 2021. - Режим доступу: <https://www.jianshu.com/p/acde324c0917>

53. 韩老师. 我国儿童文学的发展历程、现状及问题. 学术堂. - Режим доступу: <http://www.xueshut.com/ertongwx/92233.html>

54. 洪汛涛. 神笔马良_洪汛涛_在线阅读_九九藏书网. 九九藏书网. –
Режим доступу: <https://www.99csw.com/article/4604.htm>
55. 老舍. 《小坡的生日》. 天涯书库. – Режим
доступу: <https://www.tianyabooks.com/cn/laoshe32>
56. 吴其南. 中国童话发展史. Baidu. – Режим
доступу: <https://www.chinafolklore.org/web/index.php?NewsID=16730>
57. 中国童话的历史记忆—从《中国古代童话小史》说起. 汤素兰. 2014. –
Режим доступу: <http://www.chinawriter.com.cn/2014/2014-03-21/196923.html>
58. 豆瓣读书. – Режим доступу: <https://book.douban.com/>

ДОДАТКИ

Додаток А. Переклад казки Чжоу Жуя «Ворона і лисиця одружилися»

Ворона і Лисиця одружилися

Маленька дівчинка Сі сказала матері: «Мамо, давай я розповім тобі історію».

Мама запитала: «Ця історія буде доброю чи поганою?»

«Доброю, ти ще ніколи її не чула».

«Гаразд, розповідай».

«Була колись дівчинка, яка пішла до ставка і побачила велику курку, вони стали хорошими друзями, а згодом одружилися, потім дівчина перетворилася на великого півня».

Вислухавши казку, мати трохи здивовано подивилася на Сі.

«Як тобі моя історія, мамо?»

«Чудова, мама ніколи не чула такої дивної історії».

Сі вже давно чула про шлюб. Одного разу тато розповів їй про користь відвідування дитячого садка, саме тоді, коли вона відмовилася йти в дитячий садок.

«Вихователі можуть розповісти багато цікавих казок...»

«Мама розкаже мені вдома».

«У дитсадку так багато розваг».

«Вдома теж можна пограти, наприклад з Дженною». Дженна — сусідська кішка.

«В дитячому садку є... — тато насилу тримався».

«багато дітей, а вдома хіба багато? Ні. Знайомство — це дуже радісна подія, а там ти зможеш знайти багато друзів».

Сі мовчала і думала.

Тато побачив, що обрав вірний підхід, тому вів далі, не зупиняючись.

«А в майбутньому, коли виростеш, ти будеш дружити з різними людьми».

Навіть обереш найкращого хлопця з усіх, одружишся з ним, і ви разом будете жити».

Сі подивилася на батька, потім згадала хлопців, яких вона знала, і сказала: «Мені здається, що ти все ж таки найкращий». Сі дійсно подумала про те, щоб одружитися зі своїм батьком. Коли вся родина йшла фотографуватися, вона спеціально просила зробити фото з батьком, та ще й велике-велике. Сі вважала, що коли хлопець і дівчина фотографуються разом, а потім вішають на стіну фото в красивій рамці, то це вже означає весілля. Але потім вона побачила по телевізору, що під час весілля люди також цілуються.

Одного разу батько розповів маленькій Сі казку про Ворону та Лисицю. Лисиця хотіла видурити у Ворони шматочок м'яса і сказала, що та гарно співає.

Щаслива Ворона одразу відкрила дзьоб і почала співати, м'ясо випало і Лисиця забрала його собі. Сі сказала: «Батьку, давай ти будеш Лисицею, а я буду

Вороною». Батько погодився.

Але просто бути лисицею та вороною недостатньо, потрібно ще мати шматок м'яса. Батько згадав, що з обіду на кухні лишилось декілька шматочків копченої ковбаси, тож він дав один Сі, щоб вона тримала його в роті. Сі залізла на спинку дивана, як на дерево.

Батько закричав з-під дерева: «Пані Ворона, добридень!».

Сі повернула голову, не звертаючи на нього уваги.

«Пані Ворона, у вас такий чудовий голос! Якби ви заспівали пісню, всі птахи в лісі сором'язливо ховали голови під крила», — закликав батько.

«Ува-а!» — Сі розкрила рота, і шматок впав на землю. «Ха-ха, пані Ворона, вас владося обдурити!» — батько підняв шматок і втік.

«Ні, не правильно!» — закричала Сі, повертаючи батька назад. «М'ясо випало, та ти мав зловити його ртом, це було б веселіше». Батько погодився. Шматочок, який впав на підлогу, забруднився і його не можна було брати до рота, тому батько знову пішов на кухню, щоб взяти ще один. Сі прикидалася вороною, співала пісню, і м'ясо знову випало, та лисиця не встигла його спіймати.

«Незграбна лисиця! Спробуй ще!» — засміялася дівчинка.

Татові довелося ще йти за ковбаскою, та впіймати її аж ніяк не виходило, що засмучувало вередунку Сі.

Ковбаска закінчилась. Татові, натомість, довелося розрізати на кружальця знайдений на кухні огірок. І Лисиця знову взялася за своє: «Пані Ворона, ваш голос такий чудовий...»

У цей момент з дерева долинав звук скрипу, ворона спочатку проковтнула, а потім голосно заспівала:

Якщо весело живеться, роби хлоп,

Якщо весело живеться, роби топ....

Лисиця дуже здивувалася: «Виявляється, ворона порозумнішала!»

«Ага, мене не обдурити!» — відповіла ворона.

Вони вдвох так добре провели час, що тато не міг не обійняти і поцілувати у щічку Сі зі спинки дивана.

Маленька Сі сказала: «Зрештою, Ворона і Лисиця одружилися».

Додаток Б. Переклад казки Чжоу Жуя «Агов, злодію!»

Агов, злодію

Ввечері вся родина пішла до театру. Після вистави радісні повернулися додому. Однак у татка настрої хутко зник: «Тут був злодій», — стримано сказав матусі. Батьки поспіхом перевірили домашні речі, маленька Сі також швиденько пішла й перевірила.

Після цього зітхнула з полегшенням, виявилось, що це непоганий злодій, бо в неї нічого не пропало. Улюблений шарф все ще був на місці, шоколаду, схоже, теж не поменшало. Дивним було те, що намист у маленької Сі було більше, ніж у мами, але забрав він тільки мамине.

Не буває злодіїв, що нічого не поцупили. «Що ж ще він міг вкрати?», — запитала Сі у батьків.

Ах, забрав відеокамеру... Для чого злодію взагалі потрібна камера? Можливо, міркувала Сі, він вже обійшов кілька будинків, зняв все на камеру, а потім повернувся додому, показав родині запис, і сказав: «Ви тільки подивіться, скільки чудових речей, обирайте собі. Скажете, що вам сподобається, те й вкраду». Можливо, подумала вона, злодій зняв на камеру і її будинок, і прийде за намистом і шарфом. А може, у злодія також є маленька дочка вдома, у якої нічого немає, і вона захоче моє намисто. Однак мені здається, що вона хороша дівчинка і ніколи не стане так робити, отже вона не забере моє намисто.

Крадій забрав не тільки речі батьків, але й знайшов пістолет, який насправді запальничка. Як натиснути на спусковий гачок, замість кулі виходить полум'я, — для запалювання цигарок. Батько зазвичай не курить, він купив цю забавку для розваги. А хіба злодії бавляться такими дрібничками? Можливо, злодій ще не помітив, що це іграшка, і думає, що в нього справжній пістолет? Коли Сі побачила його вперше, так і подумала, що пістолет справжній.

Маленька Сі сказала татові: «Якщо злодію потрібен цей пістолет, скоріш за все він використає його проти поліції».

Злодії завжди бояться поліції, але коли ненароком з'являється зброя, стають дуже сміливими. Злодій, зіштовхнувшись з поліцейським, промовив: «Вибачте, будь ласка, відверніться, щоб я міг втекти». Той відповів: «А якщо я не відвернусь?» Злодій витягнув пістолет і націлився. Поліцейські вже давно бавляться зі зброєю, тому відразу визначають справжня чи ні. Він сказав: «Стріляй вже». Злодій відповів: «Це може вас поранити». «Байдуже, стріляй», — відповів поліцейський. «Тоді добре», — відповів злодій і натиснув на спусковий гачок, а з пістолета вилетіло полум'я. Поліцейський сказав: «Дякую, але я не курю». І одразу ж затримав злодія.

Сі розповіла батькам про те, що сталося зі злодієм, щоб вони не засмучувалися, однак після цього вона ніколи не забувала про злодія. Відтепер коли з батьками виходить ввечері на прогулянку, повертаючись, завжди кричить: «Агов,

злодію!» Мама запитала її: «Ти гукаєш, щоб не злякатися, якщо раптом натикнешся на нього?» Сі, кивнувши головою, сказала: «І ще боюсь, що він також перелякається».

Додаток В. Переклад казки Чжоу Жуя «Маленька Сі та її кіт-вчитель»

Маленька Сі і її кіт-вчитель

Як всі інші діти, дівчинка Сі дуже любила тварин. Коли вона була зовсім маленькою, якщо хтось питав: «Як собачка ходить в туалет?» — вона піднімала праву ногу догори.

Але вдома у Сі не було ні собаки, ні kota, батьки просто не хотіли їх тримати. Одного разу мама сказала їй: як народиться братик або сестричка, то буде з ким гратися, але вона не повинна їх ображати, бо вони ж менші за неї, а дорослі поступаються маленьким. Тоді маленька Сі сказала: «Народи мені сестричку».

Подумавши, вона виправилася: «Краще народи мені маленьку собачку або котика».

Дивлячись телевизор, Сі побачила як одна собачка не любить купатися, господар прив'язав її до свого кабриолету і відвіз до мийки, щоб помити разом з машиною. Дівчинка Сі не витримала і крикнула: «Як можна так робити!»

Коли вона виходила гуляти, то уважно спостерігала за собаками, яких водять на повідку. Сі помітила, що собаки розглядають та нюхають різні місця перед тим, як сходити в туалет. Вона запитала маму: «А що вони там нюхають?»

Мама відповіла: «Вони шукають сліди інших собак. Коли собака ходить в туалет, вона залишає свій «знак», щоб повідомити іншим собакам, що це моє місце, йдіть далі!»

Одного разу тато наступив на шматок глини і намагався витерти взуття в кучугурах снігу на узбіччі. Маленька Сі запитала маму: «А що робить тато?» «Мабуть, намагається витерти взуття», — відповіла мама. «Я думаю, що він залишає свій знак», — сказала Сі.

Мама колись розповідала їй казку, як кіт був вчителем тигра. Тигр слідував багатьом вмінням kota і зрештою спитав: «Ти навчив мене всьому, що знаєш?»

Кіт відповів: «Так, всьому». Тоді тигр спробував з'їсти kota, щоб стати найсильнішим на світі. Однак щойно тигр наблизився до kota, той заліз на дерево. Кіт був хитрим, тому не вчив тигра вмінню лазити по деревах. Через декілька днів мама почула, як Сі розмовляє з кимось у саду, вона вийшла подивитись, але там була тільки дівчинка та сусідська кішка Дженна.

Дівчинка обійняла дерево та підстрибнула, хотіла залізти на дерево і заговорила до кішки: «Я не тигр, я не збираюсь тобі шкодити, навчи мене залазити на дерево». Мамі здалося це смішним, вона відразу взяла відеокамеру, щоб зняти це кумедне видовище.

Мама підійшла до саду, а Сі зникла. Вона тільки побачила кішку, яка спостерігає та нявкає. Мама підняла голову і побачила, що маленька Сі вже сидить на дереві.

Сі сказала Дженні: «Гей, піднімайся, давай! Чому ти не залізеш на дерево? Чи може, я стану твоїм вчителем, адже якщо ти натрапиш на тигра, то можеш потрапити в біду».